

ДОКЛАД 4 към Приложение № 2
към чл. 5, ал. 3 на проекта на ЗДБРБ за 2007 г.

**ДОКЛАД ОТ МИНИСТЪРА НА ОБРАЗОВАНИЕТО И
НАУКАТА ОТНОСНО ПРОЕКТОБЮДЖЕТА НА
МИНИСТЕРСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА В
ПРОГРАМЕН ФОРМАТ ЗА 2007 Г.**

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО
И НАУКАТА

ПРОЕКТ НА ПРОГРАМНИЯ И ОРИЕНТИРАН КЪМ РЕЗУЛТАТИТЕ БЮДЖЕТ

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

- ❖ *ВСЕОБХВАТНО*
- ❖ *ДОСТЪПНО*
- ❖ *КАЧЕСТВЕНО*

ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ
ЗА 2007 г.

И РАЗВИТИЕ НА:

*НАУЧНИЯ ПОТЕНЦИАЛ - БАЗА ЗА
УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ*

Визия за развитието на политиките

В Република България разработването и провеждането на националната политика в областта на образованието и науката е отговорност на Министерство на образованието и науката.

Превръщането на българското образование в ефективна система, неразделна част от общеевропейското образователно пространство, е основен национален приоритет, изискващ обединените усилия на българското общество. Отчитайки динамиката на глобализацията се свят, както и съвременните потребности на националната икономика и останалите обществени сфери, политиката на Правителството в областта на образованието е насочена към ускоряване на неговото модернизиране и развитие и същевременно към съхраняване на традиционните ценности на българската образователна система.

Стратегическите цели на провежданата от Министерството на образованието и науката образователната политика са насочени към равен достъп до образование и качествено образование. Същите не бива да се разглеждат изолирано една от друга, всяка една от тях може да бъде разбрана в пълнота само във връзка с другата цел.

Равният достъп до образование означава осигуряване на достъп на всеки гражданин до съизмеримо по качество образование.

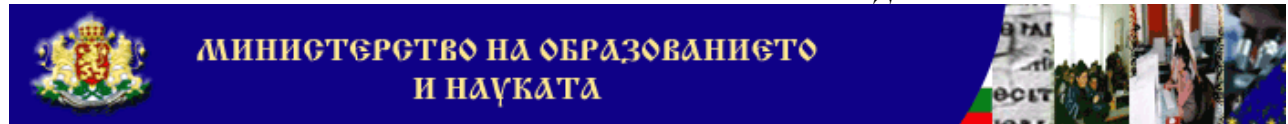
Качественото образование предполага непрекъснато надграждане на знания и умения с оглед максимално развитие на потенциала на всеки гражданин и възможност за пълноценна социална реализация.

В областта на средното образование реализирането на стратегическите цели ще се реализира чрез изпълнение на приоритетите и мерките в Националната програма за развитие на училищното образование и предучилищното възпитание и подготовка (2006-2015 г.).

Стратегическата цел на провежданата политика от Министерството на образованието и науката в областта на науката е насочена към изграждане на съвременна научна и иновационна система, към развитие на научния потенциал и интегриране на българските учени в общеевропейското изследователско пространство, към стимулиране на научните изследвания с приложна стойност и към утвърждаване на проектния принцип за финансиране на научните изследвания..

Процесът на модернизация на българското образование се основава на следните **основни принципи**:

- **Баланс** между традиционните достойнство на българското образование и необходимостта от усъвършенстването му;
- **Прозрачност** на управлението, предвидимост на развитието и стабилност на решенията в системата на образованието;

- **равен достъп** до образователната система с оглед пълноценно приобщаване на всички групи в неравностойно положение;
- **качество на образованието**, като функция от качеството на нормативната уредба, моделите на управление и финансиране, преподавателите и материалната база;
- **активно партньорство** между всички ангажирани с провеждането на образователната политика – държавни институции, учители, родители, работодатели, синдикати, неправителствени организации;
- **конкуренция** между учебните заведения чрез предлагане на качествено и атрактивно обучение, независимо от формата им на собственост;
- **отвореност**, т.е. превръщане на образователната система в гъвкава, отворена към развитието на икономиката и пазара на труда в Европейския съюз.

Основните цели за модернизиране на българското образование могат да бъдат обобщени в следните **приоритетни направления**:

- Осигуряване на качествено образование за всички граждани, при запазване на традиционните ценности на българската образователна система и развитието ѝ, съобразно европейските и световни тенденции;
- Създаване на взаимна обвързаност между образованието, науката и приоритетите в икономическото развитие на България;
- Дългосрочно планиране и осигуряване на ресурсите, необходими за устойчивото развитие на образователната система;
- Организиране процеса на обучение с оглед усвояване на умения, гарантиращи успешна социална реализация на личността;
- Ориентиране на образователната структура към учащите се с оглед създаване на нови възможности за свободен избор.

По всяко от изброените по-горе приоритетни направления по програмите в програмния и ориентиран към резултатите формат на проектобюджета на МОН за 2007 г. са включени следните **основни мерки**:

За подобряване на качеството и ефективността на учебния процес:

- ✓ Осъвременяване на учебните програми;
- ✓ Въвеждане на нови методи на преподаване, при които учащите се са активна страна в учебния процес;
- ✓ Приоритетно обучение по чужди езици;
- ✓ Въвеждане на ранно компютърно обучение и на информационните технологии в процеса на обучение на всички нива;
- ✓ Въвеждане на съвременни и обективни методи на оценяване при завършване на отделните образователни етапи и степени;
- ✓ Осигуряване на възможности за пряко прилагане на получените знания и умения в професионална среда.

За усъвършенстване структурата на образователната система:

- ✓ Обвързване на конституционното изискване за задължително обучение до 16 годишна възраст със съответната образователна степен – задължително образование;
- ✓ Осигуряване на възможности за избор на профилирано или професионално образование, професионално обучение или реализация на пазара на труда след завършване на задължителното образование;

- ✓ Развитие на нови възможности за преход както между образователните степени, така и между различните видове училища, въз основа на покрити общи образователни стандарти;
- ✓ Въвеждане на по-гъвкави форми на обучение, насочени към ограничаване броя на учениците, които рано отпадат или изобщо не са обхванати от образователната система;
- ✓ Създаване на условия и стимули за реализиране на принципа 'обучение през целия живот'.

За обвързване на висшето образование с науката:

- ✓ Утвърждаване на висшите училища като центрове за научни изследвания и научно-приложни разработки;
- ✓ Стимулиране на интерес към научни изследвания у младите учени и преподаватели и интегрирането им в европейското образователно и изследователско пространство;
- ✓ Въвеждане на рейтингови системи на висшите училища по професионални направления според качеството на обучение, научната дейност и реализацията на студентите.

За развитие на системата за управление на образованието:

- ✓ Уреждане на основните отношения в системата на образованието на законово равнище;
- ✓ Децентрализация на управлението на образованието чрез делегиране на правомощия на училищата в областта на финансите, управлението на кадрите и въвеждане на иновации в учебния процес;
- ✓ Квалификация на директорите на училищата за повишаване на управленската им компетентност;
- ✓ Постигане на пълноценно партньорство при управлението на училищата чрез поемане на права и отговорности от страна на родителите и бизнеса;
- ✓ Гарантиране на възможности за постоянна квалификация на преподавателите и обвързване на добрите резултати от учебната дейност с морални и материални стимули, които да повишат икономическия и социалния статус на българските преподаватели.

За обвързване на финансирането с качеството на образователния продукт:

- ✓ Прилагане на трикомпонентен модел за финансиране на средното образование, основан на единен стандарт за издръжка на един ученик, прилагане система на делегираните бюджети и програмно финансиране;
- ✓ Дългосрочно обвързване на ресурсната осигуреност на системата с качеството на образованието;
- ✓ Въвеждане на система от индикатори за оценка на качеството, съпоставима с тази в страните от Европейския съюз, с цел осигуряване на реални възможности обществото и пазарът на труда да получават информация за качеството на обучението в различните училища.

Стратегически и оперативни цели

В пилотния програмен и ориентиран към резултатите бюджет за 2007 г. МОН идентифицира следните стратегически цели в рамките на съответните области на политиката:

Политика за всеобхватно, достъпно и качествено образование и обучение В областта на средното образование:

- *Повишаване на качеството в средното образование*
- *Равен достъп и всеобхватност в системата на средното образование*

Политика за равен достъп до качествено висше образование:

- *Повишаване на качеството във висшето образование*
- *Равен достъп до висше образование*

Политика за развитие на научния потенциал – база за устойчиво развитие

- *Развитие на насочени научни изследвания в приоритетни области*

В изпълнение на политиката за всеобхватно, достъпно и качествено образование и обучение в областта на средното образование Министерство на образованието и науката през 2007 г. изпълнява следните програми:

- Програма 1: Наблюдение, анализ и оценка на качеството в средното образование
- Програма 2: Продължаващо професионално обучение
- Програма 3: Улесняване на достъпа до всеобщо образование
- Програма 4: Осигуряване на учебния процес
- Програма 5: Интеграция и реинтеграция на деца и ученици
- Програма 6: Организиране на свободното време
- Програма 7: Образование на българите в чужбина

В изпълнение на политиката за равен достъп до качествено висше образование: Министерство на образованието и науката през 2007 г. ще изпълнява следните програми:

- Програма 8: Управление на качеството във висшето образование
- Програма 9: Международен образователен обмен
- Програма 10: Осигуряване на обучението в ДВУ
- Програма 11: Студентски столове и общежития
- Програма 12: Стипендии
- Програма 13: Кредитиране на студенти и докторанти
- Програма 14: Студентски спорт, отдих и туризъм и свободно време

В изпълнение на политиката за развитие на научния потенциал, като база за устойчиво развитие, Министерство на образованието и науката през 2007 г. ще изпълнява следните програми:

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО
И НАУКАТА

Програма 15: Оценка, развитие и съхранение на националния научен потенциал

Програма 16: Насърчаване развитието на научната дейност чрез програмно-конкурсно финансиране

Програма 17: Развитие на фундаменталните научни изследвания в хоризонтални научни институции

Програма 18: Интегриране на научните изследвания в образователните процеси в ДВУ

Министерство на образованието и науката ще изпълнява и следните две програми, които не попадат в основните области на политика, но подпомагат постигане на целите:

Програма 19 : Колекциониране, консервиране и дълготрайно съхранение на микробиологични образци

Програма 20: Администрация

Очаквани ползи/ефекти от изпълнение на политиките

Изпълнението на стратегическите цели ще доведе до следните ползи за обществото в рамките на съответната област на политиката:

Стратегическа цел - Всеобхватно, достъпно и качествено образование и обучение в средното образование:

1. *Повишено качество на образованието*
2. *Свеждане на неграмотността до минимум.*
3. *Намаляване на броя на гражданите, останали с начално и основно образование*
4. *Придобиване на професионални квалификации в съответствие с изискванията на пазара на труда*
5. *Максимален обхват в училище на подлежащите на задължително образование до 16 годишна възраст, както и на младежите и девойките до 20 годишна възраст*
6. *Общодостъпно образование*
7. *Интегриране на децата със специални образователни потребности в детските градини и училищата*
8. *Постигане на промяна в нагласите на обществото в подкрепа на интегрираното обучение на децата и учениците със специални образователни потребности*
9. *Реинтегриране на отпадналите ученици за придобиване на професионална квалификация*
10. *Гарантиране правото на равен достъп до качествено образование на децата и учениците от етническите малцинства*
11. *Съхраняване и развитие на културната идентичност на децата и учениците от малцинствата*
12. *Създаване на предпоставки за успешна социализация и успешно усвояване на българския език*
13. *Осигуряване на възможности за обучение извън задължителното учебно време, съобразно интересите и желанията на учениците*
14. *Създаване на условия за откриване, стимулиране и развитие на способностите на деца с изяви дарби в областта на науката, изкуствата и спорта, както и подпомагане на физическото, социалното и личностното развитие на децата и учениците*
15. *Повишаване на социалните умения на учениците*

Стратегическа цел - Равен достъп до качествено висше образование:

16. *Висше образование развиващо активни умения и способността на студентите за самостоятелно мислене*
17. *Подготвени висококвалифицирани специалисти над средното образование*
18. *Повишаване на броя на заетите лица с висше образование*
19. *Повишаване мобилността с цел обучение, научни изследвания и упражняване на професията*
20. *Изграждане на стабилно партньорство между работодателите и висшите училища*
21. *Трайно обединение на икономическите, социалните и екологични интереси на обществото чрез сближаване на достиженията в образованието с тези в науката*
22. *Поддържане нивото на достъп във висшето образование, чрез регулиране на държавния прием по професионални направления*
23. *Подобряване на условията за равен достъп чрез финансово подпомагане на студенти, докторанти и специализанти*

Стратегическа цел - Развитие на научния потенциал – база за устойчиво развитие

1. *Съхранение и развитие на научния потенциал за създаване на ново научно поколение*
2. *Ограничаване процеса на „изтичане“ на интелектуалния потенциал и подобряване на възрастовия профил на заетите в областта на науката и създаване на условия за циркулация на научен потенциал и знания*
3. *Интензифициране на международното сътрудничество и интеграция между учените осигуряващи провеждането на модерни научни изследвания*
4. *Създаване, съхранение, разпространение и прилагане на научните знания за устойчивото развитие на икономиката и обществото*

Тези ползи за обществото министерството постига съвместно с 28 регионални инспекторати по образование, Център за контрол и оценка на качеството на образованието, Национална агенция за професионално образование и обучение, Национален институт за обучение на директори, Център за учебно-тренировъчни фирми, Център за отход и обучение, Национален дворец на децата, Дом на детската книга, Главна редакция на педагогическите издания, Национален седмичник за образование и наука „АЗ-БУКИ“, Център за информационно обслужване на образованието, Звено за оперативно управление на организационните структури на МОН, Национален музей на образованието, Национален педагогически център, 28 Ресурсни центрове за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности, 6 общообразователни училища, 107 специални училища, 321 професионални училища и гимназии, 3 български средни общообразователни училища в Прага, Братислава и Будапеща, 84 домове за отглеждане и възпитание на деца, лишени от родителска грижа.

В областта на висшето образование и науката ефектът за обществото се реализира от държавните висши училища, Българска академия на науките, Висшата атестационна комисия, Националната агенция за оценяване и акредитация, Национален студентски дом, Национален център за информация и документация и Националната банка за промишлени микроорганизми и клетъчни култури.

Взаимоотношения с други институции, допринасящи за изпълнение на политиките

Целите, формулирани в провежданите от министерството политики могат да бъдат реализирани при наличието на силната подкрепа и партньорство с останалите държавни институции, областните и общински администрации, спортните и неправителствените организации. В изпълнение на приоритетите на правителството в областта на образованието и науката министерството си взаимодейства основно с:

Министерство на труда и социалната политика и отрасловите министерства – по отношение участието им в осигуряване условия за придобиване на професионално образование и обучение и здравословни и безопасни условия на обучение и труд; по отношение на процеса на деинституционализация на децата от домовете за отглеждане и възпитание на деца лишени от родителска грижа; по отношение дейностите свързани с увеличаване обхвата и задържане на учениците в училище;

Министерство на земеделието и горите – по отношение на професионалните училища и научни организации, финансирани чрез бюджета на ведомството;

Министерство на културата – по отношение на училищата по изкуствата, финансирани чрез бюджета на ведомството;

Министерство на здравеопазването - по отношение осигуряване на санитарно-хигиенни условия на обучение и труд и храненето на децата и учениците; превенция здравето на децата и учениците; съгласуване на държавния план-прием за ДВУ;

Държавна агенция за информационни технологии – по отношение въвеждането на информационните технологии в българските училища и осигуряване на интернет свързаност на училищата;

Държавна агенция за закрила на децата – по отношение защита правата на децата и интеграцията на децата и учениците; процеса на деинституционализация на децата от домовете за отглеждане и възпитание на деца лишени от родителска грижа;

Държавна агенция за младежта и спорта – по отношение развитието на способностите на децата, учениците и студентите чрез спортни дейности;

Областни и общински администрации - по отношение участието им в осигуряване условия за придобиване на професионално образование и обучение; провеждане на политика за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства и регионалното обучение на децата и учениците със специални образователни потребности;

Други държавни институции и ведомства – по отношение участието им в осигуряване условия за придобиване на професионално образование и обучение в съответните професионални области и интеграция на децата и учениците;

Организации на работодателите, на работниците и служителите и браншови организации - по отношение участието им в осигуряване условия за придобиване на професионално образование и обучение;

Националното представителство на студентските съвети - по отношение участието им в договаряне на условията за студентските столове и общежития и стипендии;

Неправителствени организации и сдружения- по отношение интеграцията на деца и ученици от малцинствени групи, със специални образователни потребности, с девиантно поведение или в неравностойно положение.

Организационно развитие и капацитет

Преглед на организационната структура

Министерство на образованието и науката е структурирано в 19 дирекции, инспекторат и звено за вътрешен одит. Общата администрация е организирана в четири дирекции. Специализираната администрация е организирана в 15 дирекции. През 2007 г. общият брой на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити ще е 593.

През 2006 г. настъпиха следните промени в броя на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити:

- ✓ В изпълнение на заповеди на министъра на образованието и науката се закриха Център за информационни технологии в образованието – гр. София и Звено за изпълнение на проекти по програма ФАР – гр. София; 4 специални училища училища; 9 помощни училища; 1 възпитателно училище интернат, 8 социално педагогически интерната и 15 домове за отглеждане и възпитание на деца, лишени от родителска грижа /ДОВДЛРГ/.
- ✓ В изпълнение на заповеди на министъра на образованието и науката се разкриха Национален институт за обучение на директори - гр.София и 28 Ресурсни центрове за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности
- ✓ В изпълнение на заповеди на министъра на образованието и науката се преобразуваха Социално педагогически интернат с. Богданица, област Пловдив в Основно училище с. Богданица; ПГ по подемна, строителна и транспортна техника гр. Велики Преслав и Професионална техническа гимназия /ПТГ/ гр. Велики Преслав в ПТГ гр. Велики Преслав; Помощно училище гр. Пловдив и Помощно училище с. Ахматово в Помощно училище гр. Пловдив.
- ✓ С приемателно- предавателни протоколи е извършена промяна във финансирането на ПГ по икономика – гр. Димово, регион Видин; ПГ по стъklarство – гр. Белослав, регион Варна и ПГ по туризъм – гр. Поморие, регион Бургас от бюджета на МОН чрез бюджета на съответната община.

Основни параметри на проектобюджета

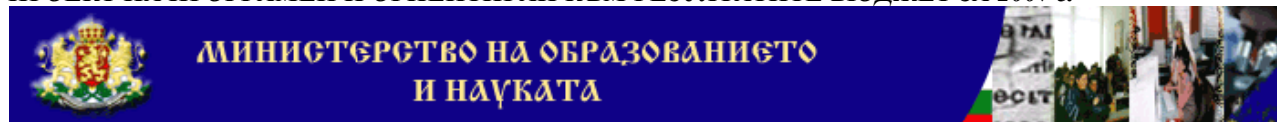
Приходи, планирани да постъпят по бюджета на министерството за 2007 г.:

ПРИХОДИ (в хил. лв.)	2006	2007
Общо приходи:	10 208,5	11 207,8
<i>Неданъчни приходи</i>		
Приходи и доходи от собственост	9 507,8	10 507,0
Държавни такси	105,0	105,0
Глоби, санкции и наказателни лихви	5,8	5,8
Други	590,0	590,0

Предвидените приходи в размер на 11 207,8 хил. лв. са от държавни такси събирани в системата на образованието и от собствени приходи по чл. 44, ал. 2 от ЗНП на училищата и обслужващите звена.

Разходи по бюджета на министерството за 2007 г. по политики:

№	Наименование на политиката	Разходи (хил. лв.)
1.	Политика за всеобхватно, достъпно и качествено средно образование и обучение	273 226,9
2.	Политика за равен достъп до качествено висше образование	5 366,6
3.	Политика за развитие на научния потенциал- база за устойчиво развитие	20 407,8
4.	Програма „Колекциониране, консервиране и дълготрайно съхранение на микробиологични образци”	294,3
5.	Програма „Администрация”	6 131,4
	ОБЩО:	305 427,0

Консолидирани разходи за 2007 г. по бюджетните програми на министерството:

ПРОГРАМИ за 2007 г. (в хил. лв.)	Общо разходи	Ведомствени разходи	Администрирани разходи		
			Общо	По бюджета на ПРБК	По други бюджети, фондове и сметки
Програма 1. Наблюдение, анализ и оценка на качеството в средното образование	52 164,6	8 124,8	43 869,9	169,9	43 700,0
Програма 2. Продължаващо професионално обучение	1 243,7	1 243,7			
Програма 3. Улесняване на достъпа до всеобщо образование	3 5931,8	5 483,2	53 448,7	8 548,7	44 900,0
Програма 4. Осигуряване на учебния процес	285 693,1	212 493,1	73 200,0		73 200,0
Програма 5. Интеграция и реинтеграция на деца и ученици	33 031,9	29 031,9	4 000,0		4 000,0
Програма 6. Организиране на свободното време	31 853,4	4 853,0	27 000,4	0,4	27 000,0
Програма 7. Образование на българите в чужбина	3 278,2	3 278,2			
Програма 8. Управление на качеството във висшето образование	1 234,5	1 234,5			
Програма 9. Международен образователен обмен	2 858,1	2 564,0	294,1	294,1	
Програма 10. Осигуряване на обучението в ДВУ	361 481,9	640,0	360 841,9	329,5	360 512,4
Програма 11. Студентски столове и общежития	46 875,7	25,1	45 906,2		45 906,2
Програма 12. Стипендии	27 668,6	25,1	27 643,5		27 643,5
Програма 13. Кредитиране на студенти и докторанти	1 000,0		1 000,0		1 000,0
Програма 14. Студентски спорт, отдих и туризъм и свободно време	254,4	254,4			
Програма 15. Оценка, развитие и съхранение на националния научен потенциал	1 479,8	1 477,3	2,4	2,4	
Програма 16. Насърчаване развитието на научната дейност чрез програмно-конкурсно финансиране	16 158,4	13 763,6	2 394,8	2 394,8	
Програма 17. Развитие на фундаменталните научни изследвания в хоризонтални научни институции	91 098,4		91 098,4		91 098,4
Програма 18. Интегриране на научните изследвания в образователните процеси в ДВУ	9 131,4	2 769,7	6 361,7		6 361,7
Програма 19. Колекциониране, консервиране и дълготрайно съхранение на микробиологични образци	294,3	294,3			
Програма 20. Администрация	6 131,4	6 131,4			

Роли и отговорности по политики

В областта на средното образование

Изпълнението на политиката се осъществява от дирекции „Политика в общото образование”, „Политика в професионалното образование и продължаващо обучение”, „Образователна среда и образователна интеграция”, „Квалификация и кариерно развитие”, „Учебници, учебни помагала и учебна документация”, „Координация и контрол на средното образование”, „Структурни фондове и международни образователни програми”, „Информационни и комуникационни технологии в образованието”, „Финанси” и „Държавна собственост и инвестиционна политика” в ЦУ на МОН. Съгласно устройствения правилник на МОН:

Дирекция “Политика в общото образование”:

- подпомага министъра при изпълнението на държавната политика в областта на предучилищното възпитание и подготовка, на основното и средното общо образование;
- мотивира необходимостта и участва в разработването на проекти на нормативни актове, свързани със съдържанието на общообразователната подготовка;
- организира и участва в разработването, внедряването, оценяването и актуализирането на държавните образователни изисквания за учебно съдържание и на учебните програми по учебните предмети;
- участва в създаването на учебни планове, програми и концепции за развитието на системата на народната просвета;
- организира, създава и апробира учебно-изпитни програми;
- организира разработването на изпитните материали за проверка на възможностите на учениците при приема;
- координира и подпомага дейностите по разработване и въвеждане на тестове, както и на други форми за провеждане на вътрешно и външно оценяване в училищното обучение;
- разработва и въвежда дистанционната форма на обучение в системата на народната просвета;
- участва в създаването на национална програма за превенция и разрешаване на проблема с учениците, които не посещават училище;
- организира и осигурява провеждането на състезания и олимпиади по съответните учебни предмети;
- организира методическата работа на експертите по учебни предмети в национален план и контролира и оценява дейността им;
- участва в оценъчни комисии по проблеми, свързани с текущи и иновационни проблеми в предучилищното възпитание и подготовка и в училищното обучение;
- участва в разработването и управлението на национални и международни проекти и програми, свързани с проблемите на организацията и съдържанието на общообразователната подготовка;
- отговаря за разработването и провеждането на държавната политика, свързана с развитието на системата от детски градини, училища и обслужващи звена - откриване, преобразуване, закриване, промени в статута и наименованието на държавните детски градини, държавните и общинските общообразователни училища, българските държавни училища в чужбина и духовните училища;

- участва в дейностите, свързани с разработването и утвърждаването на държавния план-прием в държавните и общинските общообразователни училища;
- организира и контролира обучението по религия в българското училище; изготвя учебните програми по предмета; осъществява връзката с официалните религиозни институции;
- участва със свои експерти в приравняването на образователни степени и в легализацията на документи за образование и квалификация;
- анализира политиката на Европейския съюз и предлага и въвежда европейски практики в училищното обучение, свързани с общото образование, и участва в синхронизирането на националното законодателство с директивите на Европейския съюз, които се отнасят до общото образование.

Дирекция "Координация и контрол на средното образование":

- участва в осъществяването на държавната политика за координация и контрол в системата на народната просвета;
- подпомага министъра при осъществяването на координацията и контрола върху дейността на регионалните инспекторати по образованието;
- организира разработването на модели на контролна дейност в системата на народната просвета;
- участва при осъществяването на контрола и оценяването на организацията на контролната дейност за системата на народната просвета;
- организира процедурите по налагане на дисциплинарни наказания на директорите на държавните детски градини и училища;
- участва в разработването и прилагането на модели за инспектиране на училищата;
- организира и координира провеждането на държавната политика, свързана с развитието на системата от детски градини, училища и обслужващи звена - откриване, преобразуване, закриване, промени в статута и именуване на държавните детски градини, държавните и общинските училища и обслужващи звена, българските държавни училища в чужбина, частните детски градини и училища, българските детски градини и училища с чуждестранно участие, чуждестранните детски градини и училища и духовните училища;
- организира, координира и консултира дейностите, свързани с подготовката и утвърждаването на държавния план-прием в държавните и общинските училища;
- изготвя годишни анализи и отчети на основата на представени от регионалните структури материали;
- поддържа регистър на държавните детски градини, държавните и общинските училища и обслужващи звена, българските държавни училища в чужбина, частните детски градини и училища, българските детски градини и училища с чуждестранно участие, чуждестранните детски градини и училища и духовните училища;
- подпомага министъра при провеждането на държавната политика, координация и контрол по отношение на дейността на българските държавни училища в чужбина;
- организира и контролира чрез регионалните структури на министерството провеждането на приема на ученици;
- координира и подпомага дейностите за осъществяване на вътрешно и външно оценяване в системата на училищното обучение;
- мотивира необходимостта и участва в разработването на проекти на нормативни актове, свързани със системата на народната просвета;
- организира и координира дейностите по назначаването на директорите на общинските

училища и обслужващи звена;

- координира отношенията с регионалните инспекторати по образование и контролира дейностите по провеждане на политиката, свързана с европейска интеграция и усвояване на структурните фондове.

Дирекция "Образователна среда и образователна интеграция":

- организира и подпомага осъществяването на държавната политика за развитие на формите на образователна интеграция на деца и ученици със специални образователни потребности и за деца и ученици, лишени от родителска грижа;
- подпомага процеса на евроинтеграция и разработва стратегии и програми за прилагане на европейските изисквания в областта на интеграцията на децата и учениците от етническите малцинства чрез осигуряване на еднакви образователни възможности за децата и учениците от тях;
- подпомага процеса на евроинтеграция и разработва стратегии и програми за прилагане на европейските изисквания в областта на интеграцията на децата и учениците от семейства на мигранти;
- подпомага осъществяването на държавната политика в областта на духовното развитие на децата и учениците със средствата на изкуството, религията, спорта, отидна и туризма, нравственото и естетическото възпитание и културния обмен; разработва стратегии и програми за възпитание на децата и учениците в дух на патриотизъм, етническа, религиозна и културна толерантност;
- разработва стратегии и програми и организира работата за откриването и развитието на талантиливи деца в областта на изкуството, науката и спорта; инициира и спомага за провеждането на международни, национални и регионални конкурси, свързани с творческата реализация на учениците;
- определя приоритетите и осъществява контрол в областта на извънкласните и извънучилищните дейности;
- организира и контролира дейности, свързани с опазване на психическото и физическото здраве на подрастващите;
- разработва стратегии и контролира изпълнението на дейностите, свързани с формиране на съвременна ценностна система у децата и учениците чрез гражданско образование;
- определя приоритетите, координира и подпомага взаимодействието между образователната, семейната, институционалната и социалната среда;
- съдейства при разработването и при провеждането на държавната политика, свързана с развитието на системата от детски градини, училища и обслужващи звена, във връзка с интегрирането на деца и ученици със специални образователни потребности и хронични заболявания - откриване, преобразуване, закриване, промени в статута и наименованието на детски градини, училища и обслужващи звена;
- подпомага и контролира дейностите, свързани с приема на деца и ученици със специални образователни потребности и хронични заболявания в детски градини, училища и обслужващи звена;
- подпомага детски градини, училища и обслужващи звена при формирането и развитието на образователната среда;
- подпомага провеждането на държавната политика, свързана с развитието на формите за сътрудничество с родителската общност и училищните настоятелства.

Дирекция "Политика в професионалното образование и продължаващо обучение":

- участва в осигуряване изпълнението на държавната политика в областта на професионалното образование, обучение и ориентиране;
- разработва стратегически цели и приоритети за националната система на професионалното образование и обучение с цел хармонизирането му с европейските стандарти за професионални квалификации;
- организира, ръководи и контролира методически дейността в системата на професионалното образование и контролира и оценява дейностите на експертите по професионално образование и обучение в национален план;
- методически ръководи продължаващото професионално обучение;
- организира разработването на учебната документация в съответствие с държавните образователни изисквания за системата на народната просвета;
- организира, координира и контролира разработването и прилагането на национални изпитни програми и единни критерии за държавните изпити за придобиване на професионална квалификация;
- организира разработването на критерии за оценяване качеството на професионалното образование и непрекъснатото професионално обучение;
- мотивира необходимостта и участва в разработването на нормативни актове за системата на професионалното образование и обучение;
- предлага за утвърждаване програми за квалификация в системата на професионалното образование и обучение, списък на професиите за професионално образование и обучение и държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професия;
- отговаря за разработването и провеждането на държавната политика, свързана с развитието на системата от училища - откриване, преобразуване, закриване, промени в статута и наименованието на държавните и общинските професионални училища, професионални гимназии и професионални колежи;
- отговаря за дейностите, свързани с разработването и утвърждаването на държавния план-прием за държавните и общинските училища, които осъществяват професионално образование и обучение;
- участва в разработването и управлението на национални проекти и програми, свързани с проблемите на организацията и съдържанието на професионалното образование и непрекъснатото обучение;
- анализира политиката на Европейския съюз и предлага и въвежда европейски практики в училищното професионално образование и обучение и участва в синхронизиране на националното законодателство с директивите на Европейския съюз, които се отнасят до професионалното образование и обучение.

Дирекция "Квалификация и кариерно развитие"

- организира и отговаря за дейностите по изпълнение на държавната политика за квалификацията на учителите и кариерното развитие;
- участва в разработването и актуализирането на нормативната уредба, свързана с квалификацията на учителите и кариерното развитие;
- разработва анализи, стратегии и програми за квалификация и кариерно развитие съобразно професионалните нужди по места с конкретна практическа приложимост, контролира и координира изпълнението им от страна на административните структури към министерството с функции в същата област;
- координира взаимоотношенията с държавни институции, със средни и висши училища и

с неправителствени организации, работещи в областта на квалификацията на учителите и кариерното развитие;

- участва в дейности, свързани с хармонизирането на българското законодателство в съответствие с изискванията на Европейския съюз по отношение на политиките в областта на подготовката и квалификацията на учителите и кариерното развитие;
- планира и подпомага организацията по обучение на учителите с цел повишаване на квалификацията и кариерното им развитие.

Дирекция "Учебници, учебни помагала и учебна документация"

- организира и отговаря за всички дейности, свързани с оценяване и одобряване на учебници и учебни помагала;
- организира и отговаря за осигуряването и разпространението на учебниците и учебните помагала, които са безплатни за учениците;
- планира, организира и отговаря за всички дейности, свързани с осигуряване на документите за училищата, детските градини, обслужващите звена и институциите за професионално обучение;
- мотивира необходимостта и участва в разработването и актуализирането на нормативната уредба, свързана с учебниците, учебните помагала и документите в системата на народната просвета;
- организира и отговаря за прилагането на нормативните актове, свързани с учебниците, учебните помагала и документите в системата на народната просвета.

Дирекция "Структурни фондове и международни образователни програми":

- отговаря, координира и администрира дейностите по усвояване на средства от структурните фондове на Европейския съюз за целите на образованието и науката;
- инициира, администрира и участва в разработването на проекти по програми, финансирани със средства на Европейския съюз, Световната банка и други донори, които отговарят на целите и приоритетите на правителствената политика в областта на образованието;
- изпълнява функциите на Междинно звено по Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" по отношение на управление, договаряне, наблюдение и контрол на средства от структурните инструменти на Европейския съюз;
- участва в процеса на програмиране и изпълнение на Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" в координация с управляващия орган;
- прави предложения и прилага процедури за събиране и оценка на проектни предложения и организира подбора на проекти;
- прави предложения и прилага системи от индикатори и критерии за мониторинг и оценка на проектите;
- участва в разработването на тръжни досиета и провеждането на тръжни процедури;
- сключва договори и извършва плащания към крайните бенефициенти;
- организира мониторинг и контрол върху техническото изпълнение на проекти чрез извършване на проверки на място съобразно изградена система за мониторинг и финансов контрол по отношение на изпълнението на проекти;
- поддържа собствена база данни за финансова отчетност и контрол по отношение на проекти, съфинансирани от Европейския социален фонд;
- подготвя редовни доклади за изпълнението на Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" и информация за открити нередности и ги предоставя на управляващия орган;

- изготвя годишни прогнози за разходи (плащания) на ресурси на Европейския социален фонд и ги изпраща на управляващия орган;
- съхранява документацията, свързана с изпълнението на проекти по Европейския социален фонд, най-малко за период, установен в съответните регламенти на Европейския съюз;
- изпълнява информационни и публични дейности на ниво операции по съответните приоритети на Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси";
- поддържа връзка и контакти с представителствата в България на основните донори в областта на образованието;
- оказва консултантска и методическа помощ на регионалните инспекторати по образование, училища и обслужващи звена в процеса на разработването на проекти;
- координира изпълнението на проекти за развитие на образованието, финансирани от външни източници, изпълнявани от дирекциите в министерството, от административните структури към министерството и от други институции;
- в случаите, в които дирекцията изпълнява функциите на звено по изпълнение на проекти по Програма ФАР, прилага и следи за спазването на правилата по програмата и отговаря в съответствие с делегираните ѝ отговорности в меморандума за разбирателство, подписван между нея и съответната изпълнителна агенция.

Регионалните инспекторати по образованието са териториални администрации към министъра на образованието и науката за управление и контрол на системата на народната просвета. Те създават условия за провеждане на държавната образователна политика на територията на съответната област, като:

- координира и инспектира прилагането и изпълнението на държавните образователни изисквания в детските градини, училищата и обслужващите звена на територията на съответната област;
- инспектира и анализира цялостната организация на образователно- възпитателния процес в детските градини и училищата, както и дейностите в обслужващите звена;
- съдейства за оптимизиране, функциониране и развитие на детските градини, училищата и обслужващите звена на територията на съответната област;
- подпомага координирането и взаимодействието между институциите от системата на народната просвета и взаимодействието им с териториалните органи на изпълнителната власт и с регионалните структури на представителни организации на работниците и служителите и на работодателите и с юридически лица с нестопанска цел;
- организира, координира и участва в прилагането на национални и регионални програми и проекти в детските градини, училищата и обслужващите звена на територията на съответната област;
- организира разработването на проекта за държавен план-прием и съгласуването му с комисия по заетостта към областния съвет за регионално развитие и с регионалните структури на работодателите;
- координира и създава организация за осъществяването и изпълнението на държавния план-прием;
- координира и създава организация за провеждането на държавните зрелостни изпити;
- подготвя и представя предложения до началника на регионалния инспекторат по образованието за откриване, преобразуване и закриване на държавни детски градини, държавни и общински училища и обслужващи звена след извършване на проверка;
- изготвя отговори на постъпили молби, жалби, сигнали и предложения;

- съдейства за провеждането на форми за квалификация на учители, помощник-директори и директори;
- осъществява дейности, свързани с насочване за обучение и възпитание на деца със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания;
- организира и провежда работни съвещания с директори, помощник-директори и учители;
- осигурява организационно и методически дейността на директори, помощник-директори и учители;
- разработва програми и стратегии за развитие, функциониране и усъвършенстване на образователни структури на територията на областта, за професионалното образование и обучение, превенции, интегриране на деца със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания;
- организира провеждането на регионални и национални извънучилищни дейности с ученици;
- отговаря за провеждането на конкурси за заемането на длъжността "директор" на държавна детска градина, държавно и общинско училище и обслужващо звено.
- утвърждават сведение за организацията на дейността на държавните, общинските и частните детски градини, училища и обслужващи звена (списък-образец № 1 и списък-образец № 2) и контролират изпълнението му;

Националната агенция за професионално образование и обучение е специализиран държавен орган към Министерския съвет за лицензиране на дейности в системата на професионалното образование и обучение и за координация на институциите, имащи отношение към професионалното ориентиране, обучение и образование. Агенцията:

- създава процедури и организира разработването и актуализирането на Списъка на професиите за професионално образование и обучение и държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии;
- координира дейностите по разработването на стратегии за развитие и усъвършенстване на професионалното ориентиране, професионалното обучение и професионалното образование;
- възлага провеждането и внедряването на научни изследвания във връзка с развитието на професионалното образование и обучение;
- разработва и актуализира критерии, изисквания, процедури и документация за лицензиране на центрове за професионално обучение и на центрове за информация и професионално ориентиране;
- създава и поддържа регистър на центрoвете за професионално обучение и на центрoвете за информация и професионално ориентиране;
- участва при разработването и актуализирането на държавните образователни изисквания в частта им за професионалното образование и обучение, отнасящи се за документите за системата на народната просвета и системата на оценяване;
- възлага провеждането и внедряването на научни изследвания, отнасящи се до съдържанието на държавните образователни изисквания за документите за системата на народната просвета и за системата на оценяване;
- съдейства за международно признаване на документите за професионално образование и професионално обучение;

Центърът за учебно-тренировъчни фирми е обслужващо звено, което извършва следните дейности:

- координира дейността на учебно-тренировъчните фирми;
- извършва квалификация и обучение на учителите и учениците от средните професионални училища;
- оказва методическа помощ и консултации на училищата по проблемите на обучението и функционирането на фирмите.

Център за отдих и обучение е обслужващо звено за организиран отдих и обучение.

Центърът:

- организира и координира провеждането на отдиха и обучението на ученици, от страната и чужбина, на учители и служители в системата на народната просвета, както и на чуждестранни граждани от българска народност;
- разработва анализи и прогнози за развитието на детския и ученически отдих;
- изготвя становища и предложения за отдиха, социалния туризъм и възстановяване;
- осигурява информационно извънучилищните обслужващи звена за спорт в системата на народната просвета;
- осъществява дейността си при взаимодействие и координация с инспекторатите по образованието, с директори на училища и звена в системата на народната просвета, с областните и общинските администрации, с неправителствени организации, фондации, лицензирани туроператори и др.

Националният дворец на децата е извънучилищно педагогическо учреждение в системата на образованието, което осъществява държавната политика за работа с деца и ученици на национално ниво чрез организиране на дейности в свободното им време за развитие на индивидуалните им способности и дарования в областта на изкуството, науката, техниката, спорта и туризма.

Домът на детската книга осъществява приложна дейност в областта на литературата за деца, методическо ръководство на училищните библиотеки и училищните литературни клубове, координира изграждането на разпространителска мрежа за детска книга, подпомага издаването на детски и младежки книги и да насърчава навика за четене сред младото поколение.

Център за информационно осигуряване на образованието е научно-информационно обслужващо звено в системата на образованието за организиране, координиране и контролиране на дейностите по информационното осигуряване на образованието, както и извършване на квалификационна дейност за работа с управленската информационна система.

Звено за оперативно управление на организационните структури на МОН е обслужващо звено за информационно осигуряване на дейностите по обобщаване и контрол при съставянето и изпълнението на бюджета и годишните финансови отчети, както и оперативно управление на наредените плащания от организационните структури на МОН.

Националният музей на образованието е научен и културно-просветен институт за опазване и популяризиране на паметниците на културата, свързани с образователното дело в България.

Център за контрол и оценка на качеството на образованието /ЦКОКО/ е държавно и обслужващо научно-информационно звено. Центърът осъществява своята дейност, като:

- разработва системи за контрол на качеството на обучението в средните и висшите училища;
- разработва модели и механизми за вътрешно и външно оценяване;
- разработва и предоставя на МОН изпитни материали за различни видове изпити;
- анализира показателите, характеризиращи качеството на средното и висшето образование;
- оценява системите за поддържане на качеството на образованието;
- съдейства на Министерство на образованието и науката, като предоставя резултатите и изводите от контрола и оценката.

Национален педагогически център е държавно обслужващо звено – извънучилищно педагогическо учреждение. Центърът осъществява следните дейности:

- квалификация на педагогически кадри, задържане на учениците в училище и превенция на отпадането им, професионално ориентиране и консултиране;
- провежда семинари, обучение и квалификационни курсове, организира и оказва педагогическа и психологическа помощ на отпаднали от училище и застрашени от отпадане ученици и техните родители;
- предоставя информация и дава консултации, свързани с избора на образование, обучение и условия за кариерно развитие;

Национален институт за обучение на директори е държавно обслужващо звено в системата на народната просвета. Институтът осъществява следните дейности:

- проучва, обсъжда и въвежда иновации в управлението на образованието;
- проучва потребностите, разработва анализи и прогнози за обучение на ръководители в системата на образованието;
- провежда първоначално и периодично обучение на директори;
- обучение на експерти за разработване и управление на проекти.

Център за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства разработва, финансира и подкрепя проекти, имащи за цел насърчаване на равния достъп до качествено образование и подобряване на резултатите от възпитанието и обучението на децата и учениците от етническите малцинства в България.

Ресурсни центрове за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности са държавни обслужващи звена – извънучилищни педагогически учреждения в системата на народната просвета на територията на всяка област в страната. Ресурсните центрове подпомагат успешното интегриране на децата и учениците със специални образователни потребности в общообразователна среда.

Главна редакция на педагогическите издания е научно-информационно обслужващо звено в системата на образованието, което осигурява издаването на информационни бюлетини и научно-методически списания на МОН;

Националният седмичник за образование и наука “АЗ-БУКИ” е научно-информационно обслужващо звено в системата на образованието, което отразява дейността на Министерството на образованието и науката и публикува нормативни актове, заповеди, материали по актуални и дискусийни проблеми, трудовоправни консултации и други документи в сферата на образованието и науката. Основните му функции са: информационно-образователна, културно-възпитателна и организационно-издателска.

Общообразователните училища осигуряват обучението и възпитанието на учениците и усвояването на общообразователния минимум съгласно държавните образователни изисквания.

Специалните училища са за ученици със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания и са от интернатен и полуинтернатен тип. В **социално-педагогическите интернати и възпитателните училища интернати** се обучават ученици с девиантно поведение.

Професионалните училища и гимназии осигуряват усвояването на професионално образование и обучение (общообразователен минимум и/или придобиване на квалификация по професия) съгласно държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професия.

Домове за отглеждане и възпитание на деца, лишени от родителска грижа са обслужващи звена със социално предназначение в системата на народната просвета, които предоставят грижи и социални услуги по отглеждане и възпитание на деца от 3 до 18 години. Те създават условия за осигуряване на образованието на децата по време на престоя им в тях.

В областта на висшето образование

Изпълнението на политиката се осъществява от дирекции “Политика във висшето образование” и “Студенти, докторанти и специализанти” в ЦУ на МОН, съвместно с Националната агенция за оценяване и акредитация, Национален студентски дом и държавните висши училища.

Дирекция “Политика във висшето образование”:

- подпомага министъра при изпълнението на държавната политика в областта на висшето образование;
- мотивира необходимостта и организира разработването и актуализирането на нормативни актове, регулиращи системата на висшето образование;
- подготвя предложения и проекти на актове за откриване, преобразуване и закриване на факултети, институти, филиали и колежи в държавните висши училища;
- организира разработването на държавни изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационни степени по професионални направления и по специалности;
- организира разработването на държавни изисквания за съдържанието на основните документи, издавани от висшите училища, и поддържа национален регистър на документите за висше образование и квалификация;
- поддържа регистър на акредитираните висши училища и регистър на академичния

състав;

- организира и осъществява дейностите по признаване на висше образование, придобито в чуждестранни висши училища;
- мотивира необходимостта и организира разработването на нормативни актове, регулиращи системата на висшето образование;
- координира дейността на висшите училища в страната;
- изготвя анализи и предложения на основата на представена от висшите училища информация;
- осъществява дейности във връзка с оценяване, акредитация и следакредитационен мониторинг на висши училища и техните структури;
- подпомага министъра при упражняването на контрол върху висшите училища по спазването на Закона за висшето образование и на държавните изисквания;
- разработва и осигурява изпълнението на програми за модернизация на висшето образование, за продължаващо обучение и обучение през целия живот;
- участва със свои експерти в приравняването на образователни степени и легализацията на документи за образование и квалификация;
- анализира политиката на Европейския съюз и предлага и въвежда европейски практики в областта на висшето образование и участва в синхронизиране на националното законодателство с директивите на Европейския съюз, които се отнасят до висшето образование;
- координира системата на висшето образование в контекста на Болонския процес и организира и подпомага връзките на висшите училища с пазара на труда в контекста на Лисабонската стратегия.

Дирекция “Студенти, докторанти и специализанти” осъществява следните дейности:

- организира и изготвя ежегодно проекти на решения за утвърждаване броя на приеманите за обучение студенти и докторанти във висшите училища и в научните организации;
- участва в разработването на стандарти за формиране на реалната издръжка на студентите и докторантите по професионални направления;
- участва в подготовката на документи, свързани с евроинтеграцията в областта на висшето образование;
- участва в разработването на проекти на нормативни актове в областта на висшето образование;
- подпомага участието на висшите училища в програмите за образователен обмен на студенти, докторанти и специализанти;
- отговаря за провеждането на процедурите по всички конкурси за прием на чуждестранни граждани за студенти, докторанти и специализанти във висшите училища и в научните организации на Република България и на български граждани - в чужбина;
- отговаря за дейностите по осъществяване приема на студенти, докторанти и специализанти за местата, субсидирани от държавата, за обучение на лица от българска народност в държавните висши училища и в научните организации на Република България;
- мотивира необходимостта и участва в разработването на нормативни актове за социалните дейности, отнасящи се до правото на стипендии за студенти и докторанти, ползването на общежития и столовото хранене;
- координира всички дейности, свързани с взаимодействието със студентски организации, и подпомага участието им в осъществяването на Националната политика за младежта;
- участва в провеждането на държавната политика и в разработването на нормативни

- актове за физическото възпитание и спорта на студентите;
- подпомага дейностите, свързани с практическите стажове и кариерното ориентиране на студентите;
- поддържа регистър на обучаваните и на дипломираните студенти и докторанти по висши училища, степени на обучение и професионални направления.

Националната агенция за оценяване и акредитация е специализиран държавен орган към Министерски съвет за оценяване, акредитация и контрол на качеството на дейностите на висшите училища. Агенцията:

- утвърждава критериите за оценяване и акредитация в съответствие със Закона за висшето образование;
- утвърждава процедурите по оценяване и акредитация и свързаната с тях документация;
- утвърждава критериите и процедурите за следакредитационно наблюдение и контрол на висши училища, основни звена, филиали, професионални направления и на специалности от регулираните професии;
- оценява проектите за откриване и преобразуване на висше училище, основни звена, филиали, професионални направления и специалности от регулираните професии;
- оценява дейността и качеството на обучението във висшите училища и организациите по чл.47, ал.1от Закона за висшето образование, въз основа на които акредитира или отказва акредитация;
- създава и поддържа информационна система с данни за акредитираните висши училища, техните основни звена, филиали, професионални направления и специалности от регулираните професии;

Националният студентски дом осъществява следните дейности:

- организира и подпомага дейности на студентите в областта на европейската интеграция, изкуството, културата, образованието и науката;
- предоставя информация и съдейства на студентите за намиране на работа, за упражняване на спортни занимания, отдых и туризъм;
- разработва проекти, свързани със социалната интеграция на студенти в неравностойно положение и професионалното развитие на студентите.

За изпълнение на **политиките за достъпно и качествено образование и обучение**, както в средното, така и във висшето образование активно участие има дирекция **“Европейска интеграция и международно сътрудничество”**, която:

- отговаря за прилагането и изпълнението на поетите от Република България ангажменти в процеса на евроинтеграция, свързани с образованието;
- наблюдава тенденциите в областта на образователната политика, водена в рамките на Европейския съюз, и информира политическото ръководство на министерството;
- координира изпълнението на задълженията, произтичащи от преговорния процес по глава 18 "Образование и обучение";
- осъществява координация с мисията на Република България в Брюксел и подготвя участието от страна на министерството в съветите на министрите на образованието и науката;
- подпомага и координира участието на експерти от министерството в работни групи по образование и наука в Брюксел и представя на министъра доклади за резултатите от работата им;
- координира отношенията на министерството с други институции относно европейската

интеграция и международното сътрудничество;

- участва в разработването и провеждането на националната образователна и научна политика в съответствие с европейските изисквания;
- отговаря за подготовката на междудържавните и междуведомствените споразумения, програми и протоколи и включването на страната ни в многостранни междуправителствени и неправителствени споразумения за образователен и научен обмен;
- отговаря за изпълнението на задълженията на министерството по двустранните и международните споразумения, протоколи и програми;
- отговаря, координира и подпомага посещенията на членовете на политическия кабинет и служителите на министерството в задграничните им командировки;
- изготвя сравнителни анализи по зададени теми, които отразяват прилагането на дадена образователна политика в международен план;
- осигурява изпълнението и координира задълженията на министерството по линия на българистиката в чужбина;
- координира оперативните връзки с международни правителствени и неправителствени организации - ООН, ЮНЕСКО, Съвета на Европа, Европейския съюз и др.

В областта на науката

Изпълнението на политиката се осъществява от **дирекция "Научни изследвания"** в ЦУ на МОН съвместно с Българската академия на науките (БАН), Висшата атестационна комисия (ВАК), Националния център за информация и документация (НЦИД) и Националната банка за промишлени микроорганизми и клетъчни култури (НБПМКК).

Дирекция "Научни изследвания" осъществява следните дейности:

- разработва и предлага за утвърждаване научни програми в съответствие с националните приоритети и приоритетите, свързани с присъединяването на Република България към Европейския съюз, както и програми и проекти с регионално значение;
- анализира и подготвя предложения за състоянието на научния потенциал, съществуващата материална база и инфраструктурата;
- разработва и предлага на министъра правила за приемане, финансиране и оценка на резултатите от изследователски двустранни, регионални и международни програми и проекти;
- поддържа бази данни за реферирани национални научни издания;
- прави предложения за оптимизиране на съществуващата и разработва нова нормативна уредба за въвеждане на непреки стимули за науката и на пазарни механизми за продажба на научния продукт;
- предлага на министъра провеждането на конкурси за проектно финансиране на фундаментални, научно-приложни и рискови изследвания, национална научна периодика и монография;
- стимулира участието на млади изследователи, като организира и подпомага провеждането на конкурс "Млади таланти" и конкурс "Млади учени";
- проучва и анализира европейското законодателство в областта на научните изследвания;
- разработва и предлага правила за осъществяване на текущ контрол върху изпълнението на договорите за изследвания, провеждани със средствата от държавния бюджет и от фондовете на Европейския съюз;
- координира изпълнението на задълженията, произтичащи от преговорния процес по

глава 17 "Наука и изследвания";

- осигурява адекватно разпространение на получените резултати от изследванията с оглед прилагането им в полза на обществото и държавата;
- предлага на министъра правила за приемане и оценка на резултатите от изследователски проекти;
- координира и подпомага дейностите по участието на български учени в международни научни програми;
- предлага механизъм за съвместна работа на български научни екипи с регионалните и европейските центрове по компетентност и интегрирането им в специализирани научни мрежи на принципа на съвместната научна дейност;
- предлага за финансово подпомагане и координира участието на български учени и научни организации в международни научни проекти и в международни конференции на конкурсна основа;
- разпространява информация, резултати и нови инициативи от европейските и трансевропейските институции;
- подготвя материали и организира специализирана дейност по разпространение на информацията за международните научни програми и осъществява постоянен мониторинг и анализ на резултатите от участието на българските научни колективи в международните научни програми;
- организира и осигурява осъществяването на функциите на министерството в областта на изследванията и реализацията на резултатите от тях, като поддържа специализирана база данни за изследванията и продуктите на индустриалната собственост с цел трансфер чрез лицензиране в страната и в чужбина;
- съгласувано с министъра организира дейността на научноекспертните комисии, на Национален съвет "Научни изследвания" и на Национален фонд "Научни изследвания" и подготвя документите, свързани с работата им;
- участва в подготовката на междудържавните и междуведомствените споразумения, програми и проекти, протоколи и неправителствени споразумения за научно-техническо сътрудничество и научен обмен;
- отговаря за изпълнението на задълженията на министерството по двустранните споразумения за научно-техническо сътрудничество.

Висшата атестационна комисия е специализиран държавен орган за даване и отнемане на научни степени и научни звания.

Националният център за информация и документация подпомага министъра на образованието и науката при осъществяване на правомощията в областта на образованието и науката, като осигурява, съхранява, обработва и разпространява информация и документация за:

- моделите за управление, структурата, контрола и ресурсното осигуряване на системите на народната просвета, висшето образование и наука;
- тенденциите в развитието на научните изследвания в страната и в чужбина;

Националната банка за промишлени микроорганизми и клетъчни култури обезпечава дейността по приемането за съхранение на микробиологични образци, полезни в науката, образованието, медицината, промишлеността, тяхното паспортизиране, консервиране и запазване за период не по-малък от 30 години, отпускането им на заинтересованите

институции – потребители, както и обезпечаване на пълно информационно обслужване с данни от над 200 чуждестранни микробни колекции.

Администрация

Тук попадат функциите и дейностите на министерството, обслужващи всички основни политики. Съгласно устройствения правилник на МОН администрацията осигурява технически дейността на министъра, дейността на специализираната администрация и дейностите по административното обслужване на гражданите и юридическите лица. Тя се състои от специализирана и обща администрация и е структурирана както следва: **Специализирана администрация** – дирекция „Правна” и **Обща администрация** - дирекция „Административно обслужване”, дирекция „Човешки ресурси”, дирекция „Стопански и счетоводни дейности” и дирекция „Връзки с обществеността и протокол”.

Преглед на политиката в средното образование

В изпълнение на стратегическата цел за постигане на всеобхватно, достъпно и качествено образование и обучение в системата на средното образование, основните приоритети на МОН и неговите структури са насочени към:

- гарантиране на конституционното право и задължение за образование;
- полагане на основите на образование през целия живот, което да осигури успешна социализация и реализация на всеки индивид;
- осигуряването на необходимото равнище на общообразователна и професионална подготовка на личността, позволяваща ѝ непрекъснато да се образова и самообразова;
- придобиване от учениците на личностни качества и професионална квалификация;
- формиране на висока обща култура, комуникативност и конкурентноспособност на младите хора;
- осигуряването на активно взаимодействие на училището с различни организации и институции за социализиране и интегриране на децата със специални образователни потребности за равен достъп в системата в средното образование;
- осигуряване на равен достъп на образование в междуетническа среда и намаляване на неравенството;

За повишаване качеството на образованието е необходимо:

- Обвързване на квалификацията и резултатите от оценката на учителския труд със заплащането;
- Кариерно развитие на педагогическите кадри;
- Промяна на отношенията “учител-ученик”;
- Използване на интерактивни методи;
- Използване на ИКТ в обучението;
- Повишено качество на обучението по чужд език;
- Интегрирано обучение на деца със специфични образователни потребности;
- Придобиване на нови компетенции по гражданско образование;
- Интеркултурно образование и интеркултурен диалог (работа с деца и ученици от етническите малцинства).

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО
И НАУКАТА

Ползи за обществото

- *Повишено качество на образованието*
- *Свеждане на неграмотността до минимум.*
- *Намаляване на броя на гражданите, останали с начално и основно образование*
- *Придобиване на професионални квалификации в съответствие с изискванията на пазара на труда*

Качеството на средното образование е в пряка зависимост от заетите в системата, от който зависи цялата организация, активното обучение, ориентирано към децата и учениците, контрола и инспектирането на учебно-възпитателния процес, придобиването на

Повишаване на качеството в
средното образование

професионална подготовка и професия, както и всички останали цели на образованието в системата на народната просвета. Изискванията за високо качество определят до голяма степен основните дейности на всички дирекции в системата. Постигането на тази оперативна цел министерството планира да реализира посредством следните две програми – “Наблюдение, анализ и оценка на качеството в средното образование” и “Продължаващо професионално обучение”.

В пилотния си програмен и ориентиран към резултатите бюджет за 2007 г. министерството идентифицира следните показатели за полза/ефект:

1. Ограничаване необходимостта от допълнителна подготовка на учениците при частни учители и образователни фирми за покриване на образователните стандарти
2. Постигане на съизмеримост на оценките при вътрешното и външно оценяване знанията на учениците
3. Относителен дял на завършилите средно образование
4. Относителен дял на отпадналите от училище преди завършване на основно образование
5. Повишено качество на обучение по чужд език
6. Осигуряване на училищното обучение с ИКТ до средното европейско ниво
7. Годишен брой придобилите степен на професионална квалификация
8. Годишен брой на обучените по част от професия
9. Отчитане на съответствието между изучаваните професии и търсенето на работна сила
10. Брой на формите за непрекъснато обучение в системата на професионалното образование

Кратко описание на показателите за ефект

Показателите измерват цялостния резултат от изпълнението на оперативна цел. Разглеждани комплексно тези показатели носят информация за конкретните ползи/ефекти. Министерството все още разработва количествените и качествените нива на целевите стойности по показатели за изпълнение. Определянето на целеви стойности се затруднява допълнително поради множеството външни фактори, които влияят върху резултата.

Показателите измерват качеството в средното образование и дават представа за броя на обучаваните в системата на средното образование, в т.ч. професионалното образование и обучение. Те са свързани с постигането на заложените образователни стандарти за придобиване на знания и умения от учениците. Постигането им зависи от нормативната уредба, държавните образователни изисквания, учебни планове, учебни програми, квалификация на учителите, системите за оценка на знанията и уменията на учениците и за оценка на педагогическия труд.

Информация за наличността и качеството на данните

Данните за показателите се събират и обработват в съответните дирекции в МОН, РИО, обслужващите звена към МОН, общините и НСИ.

Програма 1 “Наблюдение, анализ и оценка на качеството в средното образование”

Програмата обхваща процеса по разработване на политиката, организацията на учебния процес, методическата подкрепа, наблюдението, координацията и контрола на функционирането, както и оценката и анализа на постиженията; изграждане на ефективна система за вътрешно оценяване и въвеждане на система за национално стандартизирано външно оценяване в синхрон с въвеждането на новата образователна структура.

В изпълнението ѝ участват дирекциите в ресор "Средно образование" в МОН – дирекция „Политика в общото образование“, дирекция „Координация и контрол на средното образование“, дирекция „Политика в професионалното образование и продължаващо обучение“, дирекция „Образователна среда и образователна интеграция“, дирекция „Квалификация и кариерно развитие“, дирекция „Учебници, учебни помагала и учебна документация“, дирекция „Информационни и комуникационни технологии в образованието“ и дирекция „Структурни фондове и международни образователни програми“; регионалните инспекторати по образование; Центъра за контрол и оценка на качеството на образованието; Националния институт за обучение на директори, Националната агенция за професионално образование и обучение; Националния педагогически център; вестник „АЗ-БУКИ“; Главната редакция на педагогическите издания; Националния музей на образованието.

Тази програма включва една голяма част от дейностите, които имат за цел провеждане на политиката на министерството за хармонизиране на нормативната уредба за средното образование с европейските стандарти, осигуряване и организация на учебно-възпитателния процес в звената на народната просвета, координацията, инспектирането и контрола им, оценката на резултатите от учебния процес, атестиране и оценка на учителския труд и обвързването им със заплащането, подготовката и квалификацията на педагогическите кадри, научно-информационното осигуряване на системата, управление на участието в международни програми и проекти, интегрирането на деца в неравностойно положение, интеркултурно образование, извънкласната и извънучилищна дейност, развитието на способностите на децата и учениците.

**МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО
И НАУКАТА**

По Програма 1 “Наблюдение, анализ и оценка на качеството в средното образование”, министерството предоставя следните продукти/услуги:

❖ **Разработване на политиката за качество в средното образование**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Анализ на нормативната уредба и на действащите ДООИ, учебни планове, учебни програми, учебно-изпитни програми и учебници с оглед оптимизирането им;
- Оптимизиране на националните-изпитните програми за държавни изпити по професии;
- Разработване на проекти на нормативни актове;
- Актуализиране на плана за действие на стратегията за въвеждане на ИКТ в учебния процес;
- Синхронизиране на чуждоезиковото обучение с общата Европейска рамка за езиците;
- Отчитане съпоставимостта между вътрешното и външно оценяване на знанията и уменията на учениците;
- Разработване на система от критерии и показатели за оценяване на училища, детски градини, обслужващи звена и РИО като институции;
- Обучение на директорите на училищата за повишаване на организационната, управленската и финансовата им компетентност;

❖ **Научно-информационно осигуряване**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Усъвършенстване, поддържане и разширяване на управленска информационна система на образованието;
- Координиране и обезпечаване на съвместимостта на системите за управление на бази данни касаещи образованието и науката;
- Анализ на резултатите от обучението по класове, етапи и степени;
- Анализ на резултатите от външното оценяване в края на класа с интензивно изучаване на чужд език;
- Изследване приложимостта на учебниците и учебните помагала;
- Проучване и популяризиране на „добрите практики” и нововъведения в национален и световен мащаб;
- Проучване и популяризиране чрез вестник „Аз Буки” на добри училищни практики свързани с изработване на училищни символи – знаме, химн, емблема – с участието на всички групи от училищната общност и поддържане на училищни традиции;

❖ **Организация на учебния процес**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Подготовка на учебната година чрез организиране на работни съвещания с началниците и експертите на РИО, с експертите от общинските и областни администрации, с директорите на детски градини, училища и обслужващи звена и учители;
- Разработване на административни актове, регламентиращи протичането на учебната година – график за учебното време, календар за училищни и извънучилищни дейности;
- Анализ и разработване на прогноза за развитието на образователната система;
- Разработване на мерки за оптимизиране и повишаване на ефективността на образователната система;
- Изграждане на модел за целодневно обучение и възпитание на учениците чрез допълване с извънкласни дейности, столово хранене и транспорт с цел повишаване мотивацията на учениците за редовно посещаване на училище;
- Балансиране, съгласуване и утвърждаване на държавния план-прием;

**МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО
И НАУКАТА**

- Организиране и контрол при провеждането приема на учениците;
- Годишно утвърждаване на списък-образец № 1 и 2 и 2а – сведение за организиране на дейността в училищата, обслужващите звена и детските градини;
- Съгласуване и утвърждаване на училищни учебни планове;
- Организиране и координиране провеждането на държавни изпити за придобиване степен на професионална квалификация;
- Координиране на прилагането на областни, национални и международни образователни програми и проекти в детските градини, училищата и обслужващите звена;
- Координиране прилагането и изпълнението на държавните образователни изисквания в детските градини, училищата и обслужващите звена;
- Разработване на предложения за откриване, преобразуване и закриване на държавни детски градини, училища и обслужващи звена, общински училища и обслужващи звена, частни детски градини и училища;
- Създаване на организация по осъществяване на пълен обхват на учениците, подлежащи на обучение;
- Утвърждаване плана на педагогическия съвет;
- Изготвяне на становища и отговори на запитвания и жалби на граждани и институции и консултиране по въпроси, свързани с организацията и протичането на учебния процес.

❖ **Методическо подпомагане на учебния процес**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Разработване и утвърждаване на изпитни тестове за провеждане на изпитите за прием на ученици след 7-ми и 8-ми клас;
- Разработване на указания за организиране и провеждане на всички видове изпити и на указания за изготвяне на дипломи;
- Създаване на база данни изпитни материали за класове и етапи, в т.ч. и тестови въпроси;
- Разработване и утвърждаване на материали за държавните зрелостни изпити - банка с тестови задачи, апробиране и подготовка на изпитни варианти;
- Провеждане на работни срещи, съвещания и семинари с експерти и учители по предмети;

❖ **Инспектиране на детските градини и училищата**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Разработване на съвременни модели на контролна дейност в системата на народната просвета;
- Разработване на система от показатели за оценяване на постигнатите от училището стандарти за качество на предлаганото образование и подпомагане на училището за усъвършенстване на това образование;
- Разработване на система от показатели за оценяване качеството на професионално образование и обучение в училище;
- Контрол върху готовността и възникналите проблеми по откриването на учебната година, осигуреността на отоплителния сезон, осигуреността с безплатни учебници, здравните условия и ресурсната обезпеченост в детските градини, училища и обслужващи звена;
- Инспектиране и анализ на цялостната организация на образователно-възпитателния процес в детските градини, училищата и обслужващите звена и изготвяне на констативни протоколи и доклади за резултатите от извършените проверки и предписания за подобряване на дейностите;

- Текущи проверки по жалби, писма, възражения, сигнали и др.;
- Организиране и провеждане на конкурси за заемане на свободни длъжности в РИО и за заемане на длъжността „директор” на училищата;
- Контрол на работата на експертите по общообразователни предмети и професионално образование;
- Контрол по въвеждане и прилагане на нови учебни планове, учебни програми, учебници и учебни помагала;
- Контрол на дейността на учителите, възпитателите, помощник-директорите и директорите в детските градини, училищата, и обслужващите звена;
- Контрол върху правилното водене и съхраняване на учебната и училищната документация;
- Контрол на кадровото, материално-техническото и информационното осигуряване на детските градини, училищата и обслужващите звена;
- Контрол на изпълнението на сведения за организацията на дейността на държавните, общинските и частните детски градини, училища и обслужващи звена (Списък-образец 1 и 2);
- Контрол за изпълнение изискванията за здравословни и безопасни условия на обучение и труд;
- Контрол върху ритмичността на оценяване на учениците.

❖ **Оценка на резултатите от учебния процес**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Разработване и прилагане на система за външно оценяване, както и материали за подготовка на учениците за държавни зрелостни изпити по предмети и държавни изпити за професионална подготовка за специалности по направления;
- Обобщаване и анализиране на резултатите от държавните зрелостни изпити, държавните изпити за професионална подготовка, от пробните изпити и набелязване на мерки за подобряване на обучението;
- Разработване и провеждане на диагностични тестове за оценяване резултатите от обучението по класове, етапи и степени;
- Регламентиране и провеждане на национална проверка и оценяване на резултатите от знанията на учениците в края на 1-ви, 4-ти и 8-ми клас;
- Анализ и изготвяне на експертна оценка за резултатите от учебната работа на учителя по съответния предмет;
- Анализ на резултатите от общозадължителната и задължителната професионална подготовка;
- Анализ на резултатите от участието на Р България в международни сравнителни изследвания.

❖ **Управление на международни проекти и програми**

Реализирането на проектите на МОН по програма ФАР в сферата на професионалното образование и обучение е част от мерките, които целят повишаване на качеството на средното образование, привеждането му в съответствие с потребностите на пазара на труда, както и хармонизирането му с моделите на водещите европейски страни с оглед подготовката на България за присъединяването ѝ към Европейския съюз.

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Инициране разработването на проекти за развитие на образованието по програми, финансирани със средства на ЕС, Световна банка и други източници;

- Организиране, координация и контрол върху изпълнението на проектите;
- Разработване на система от критерии и индикатори за осъществяване на контрол и оценка изпълнението на проектите;
- Предоставяне на консултантска и методическа помощ на училищата от средното образование при разработване на проектите;
- Поддържане на информационно-справочна система и база-данни за програмите и проектите, финансирани от ЕС и СБ;

❖ **Развитие на способностите на децата и учениците**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Разработване на изисквания за организиране и провеждане на олимпиади и ученически състезания;
- Организиране и провеждане на общински, областен и национален кръг на ученическите олимпиади и на национални състезания по отделните учебни предмети;
- Организиране участието на учениците в международни олимпиади и състезания и подготовка на международни прояви, на които домакин е България;
- Разработване на Национална програма за мерки за насърчаване на творческите заложби и потребностите на деца с изяви дарби;
- Изпълнение на мерките по Програмата за насърчаване на творческите заложби и потребности за деца с изяви дарби и на националните и международни конкурси, олимпиади и състезания в областта на науката, изкуствата и спорта, за които се прилагат мерки за закрила на деца с изяви дарби;

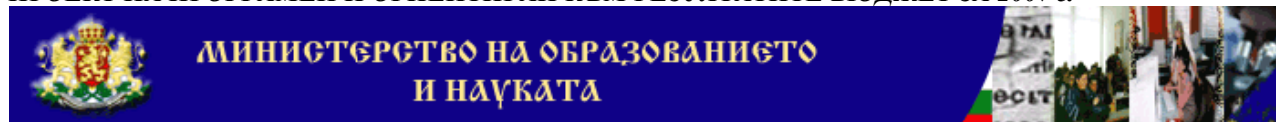
❖ **Адаптиране на средното образование към пазара на труда**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Мониторинг на реализацията на пазара на труда след средно образование;
- Адаптиране Списъка на професиите към потребностите на пазара на труда;
- Актуализиране на ДООИ, учебни планове и програми в съответствие със Списъка на професиите
- Осигуряване на работни места за практическо обучение в съответствие с променящите се изисквания на работодателите;
- Привличане на работодателите и социалните партньори за повишаване качеството на професионалното образование и обучение;
- Разработване на система за мониторинг на завършилите средно образование и постъпили на работа.

Показатели за продукти/услуги:

- Брой новоразработени и актуализирани нормативни актове
- Брой утвърдени Списък-образци № 1, 2 и 2а
- Брой утвърдени програми за ЗИП и прегледани програми за СИП
- Брой проведени изпити
- Брой открити, преобразувани и закрити общински, държавни, частни училища и обслужващи звена
- Брой организирани семинари и работни срещи
- Брой обучени директори
- Брой извършени проверки
- Среден успех по предмети, по класове
- Брой отпаднали от системата на средното образование

- Брой дипломирани
- Брой на продължаващите обучението си във ВУЗ
- Брой на реализираните на пазара на труда завършили средно образование
- Брой организирани и проведени конкурси за свободни длъжности в РИО и за директори на училища
- Брой деца и ученици, за които са приложени мерките за осъществяване на закрила на деца с изявени дарби.

Разходи по Програма 1

№	Програма 1 Наблюдение, анализ и оценка на качеството в средното образование	2006	2007
I.	Общо ведомствени разходи:	6 823,4	8124,8
	Персонал	4 295,8	4 748,9
	Издръжка	2 527,7	3 375,9
	Капиталови разходи	0	0
	Администрирани разходни параграфи		
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	300,0	169,9
	1. Мерки за насърчаване на творческите заложби на деца с изявени дарби	300,0	169,9
III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети, фондови е сметки		43 700,0
	1. За оптимизиране на училищната мрежа		35 000,0
	2. За оптимизиране на мрежата на професионалните училища		1 000,0
	3. За въвеждане на система за външно оценяване		2 000,0
	4. За нови форми за вътрешно оценяване		3 700,0
	5. За квалификация на директорите		2 000,0
	Общо администрирани разходи (II.+III.):	300,0	43 869,9
	Общо разходи (I.+II.):	7 123,4	8 294,7
	Общо разходи (I.+II.+III.):	7 123,4	52 164,6
	Численост на щатния персонал	567	582
	Численост на извънщатния персонал		

Общият размер на разходите по програмата за 2007 г. е 52 164,6 хил. лв., от които ведомствени 6 823, 4 хил.лв. и 300.0 хил.лв. администрирани разходи по бюджета на МОН. Ведомствените разходи представляват разходи на МОН, РИО на МОН, ЦИОО, ЦКОКО, Националния център за обучение на директори, НМО, АЗ-БУКИ и ГРИПИ за изброените по-горе продукти/услуги. Администрираните разходи в размер на 169,9 хил.лв. представляват средствата за реализиране на мерките за насърчаване на творческите заложби на деца с изявени дарби.

Администрираните разходи по **централния бюджет** за 2007 г. в размер на 43 700 хил.лв. са:

- за оптимизиране на училищната мрежа чрез предоставяне на проектен принцип на средства за ремонти, пътуване, столово хранене, полуинтернатни групи (пакет от мерки) – 35 000 хил.лв.;
- за оптимизиране на мрежата на професионалните училища – 1 000 хил.лв.;
- за въвеждане на система за външно оценяване - 2 000 хил.лв.;
- за въвеждане на нови форми за вътрешно оценяване, чрез подобряване на стандартите за издръжка на един ученик - 3 700 хил.лв.;
- за квалификация на директорите за повишаване на управленската им компетентност – 2 000 хил.лв.

През 2007 г. по програмата ще са ангажирани 582 експерта, от които 77 експерта от ЦУ на МОН, останалите 505 експерта - от ВРБК.

Програма 2 “Продължаващо професионално обучение”

Програмата обхваща процеса по разработване на политиката и усъвършенстване на условията за придобиване, разширяване и развитие на професионалната квалификация на работната сила с оглед подобряване пригодността за заетост, професионална кариера и индивидуално развитие. Програмата съдейства за адекватното и качествено развитие на националната система за професионално образование , обучение и ориентиране в контекста на ученето през целия живот и продължаващото професионално обучение, с оглед осигуряване на ефективна интеграция и реинтеграция на човешките ресурси на пазара на труда и в съответствие с европейските изисквания.

В изпълнението ѝ участват дирекция „Политика в професионалното образование и продължаващо обучение”, регионалните инспекторати по образование; Националната агенция за професионално образование и обучение, Центъра за учебно тренировъчните фирми, дирекция „Структурни фондове и международни образователни програми”, дирекция и професионалните училища и гимназии.

По Програма “**Продължаващо професионално обучение**” министерството предоставя следните **продукти/услуги**:

❖ Разработване на политика за продължаващо професионално обучение

Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- Анализ на състоянието на провеждащото се продължаващо професионално обучение в доставчиците на професионално обучение;
- Актуализиране на нормативната уредба за въвеждане на система за валидизация на квалификацията, придобита чрез неформалното обучение или самостоятелно учене;
- Разработване на проект на Национална квалификационна рамка;
- Създаване на условия за провеждане на мотивационно обучение на учениците в професионалните гимназии за учене през целия живот чрез включване на теми в учебните програми по професионална подготовка в XII клас;
- Разработване на Наредба за организиране и провеждане на електронни учебни курсове по професии;

- Разработване на модел за външно оценяване на професионалното обучение с активното участие на работодателите;
- Разпространение на методология за обучение на възрастни, разработена по ФАР -2003;
- Популяризиране на Националната стратегия за продължаващо професионално обучение, консултиране и ориентиране;
- ❖ **Продължаващото професионално обучение – начин за реализиране на пазара на труда и кариерно развитие**
Дейности за предоставянето на продукта/услугата:
 - Въвеждане на мотивационно обучение за учене през целия живот на учениците от XII клас;
 - Обучение на ръководителите на институциите – доставчици на продължаващото професионално обучение;
 - Осъвременяване на материалната база за провеждане на продължаващо професионално обучение в т.ч. приложен софтуер;
 - Разработване на електронни курсове за самоподготовка за осъществяване на дистанционно и електронно обучение по професии;
 - Проучване на европейските инструменти за признаване и оценяване на квалификации;
 - Проучване, популяризиране и внедряване на добри практики в областта на продължаващото професионално обучение.
- ❖ **Развитие на професионалното ориентиране**
Дейности за предоставянето на продукта/услугата:
 - Въвеждането на учебно съдържание по професионално ориентиране в училищата;
 - Създаване на възможности за on-lain информирание и консултиране;
 - Разширяване на информационната база за продължаващо професионално обучение в Интернет страницата на МОН;
- ❖ **Лицензиране на центрове за професионално обучение и центрове за информирание и професионално ориентиране**
Дейности за предоставянето на продукта/услугата:
 - Анализирание и оптимизиране на системата за лицензиране на центрове за професионално обучение (ЦПО) и центрове за информирание и професионално ориентиране (ЦИПО);
 - Установяване наличието на ресурси необходими за откриване на ЦПО и ЦИПО;
 - Издаване и отнемане на лицензии, осъществяване на процедури за допълване на издадена лицензия за професионално обучение и ориентиране;
 - Мониторинг и последващ контрол на изпълнението на критериите и изискванията на издадените лицензии, осигуряващи качествено професионално обучение в ЦПО;
 - Поддържане на регистър на ЦПО и ЦИПО.
- ❖ **Изграждане на единна информационна система**
Дейности за предоставянето на продукта/услугата:
 - Дефиниране на общи изисквания към системата;
 - Създаване и поддържане на единна информационна система – регистър на обучаемите, регистър на учителите, регистър на материалната база на обучаващите институции, регистър на ЦПО с информационен портал за входни данни;
 - Изграждане на част от реално действащия изход на системата;

Показатели за продукти/услуги:

- Брой лицензирани ЦПО и ЦИПО
- Спазване на сроковете за провеждане процедурата по лицензиране
- Брой учебни програми с включено мотивационно обучение за учене през целия живот.
- Брой публикации в Интернет страницата на МОН за добри практики в областта на ППО
- Брой училища, осъществяващи професионално обучение на възрастни, снабдени с методология за обучение на възрастни.
- Брой разработени електронни курсове за самоподготовка за дистанционно и електронно обучение по професии.
- Разработена Наредба за организиране и провеждане на електронни учебни курсове.
- Разработен модел за външно оценяване на професионалното образование и обучение.
- Брой професионални гимназии, включени в работа по проекти за развитие на професионалното образование и обмен;
- Брой училища с осъвременена материална база и специализирано оборудване
- Разработен проект на Национална квалификационна рамка.

Информация за наличността и качеството на данните

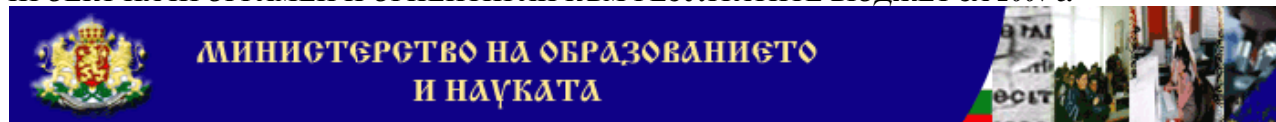
Събирането на данните за лицензираните ЦПО и ЦИПО и поддържането на регистъра на лицензираните ЦПО се извършва от Националната агенция за професионално образование и обучение. Събирането на данните за учебните програми с включено мотивационно обучение за учене през целия живот, училищата осъществяващи професионално обучение на възрастни, разработени електронни курсове, професионалните гимназии участващи в работа по проекти и обмен и данните за осъвременената материална база и специализирано оборудване на училищата се извършва от Регионалните инспекторати по образованието и Министерство на образованието и науката-дирекция „ППОПО”.

Кратко описание на проектите по програмата финансирани от външни за бюджета на МОН източници

Всички проекти са насочени към повишаване качеството на професионалното обучение и подобряване на възможностите за реализация на пазара на труда на завършващите професионално обучение чрез:

- обновяване на училищни сгради;
- осигуряване на съвременно оборудване за професионално обучение;
- разработка на съвременни програми за обучение,
- подобряване на мобилността и конкурентноспособността на работната сила с оглед интегриране в европейския пазар на труда
- подобряване квалификацията на преподаватели,
- въвеждане на нови методи на обучение,
- изграждане на система за следене потребностите на пазара на труда,
- разпространяване на методика за професионално обучение на възрастни,
- актуализиране на ДООИ,
- изграждане на уеб-сайт на професионалните училища и др.

Министерството на образованието и науката чрез дирекция „Структурни фондове и международни образователни програми” отговаря за техническото изпълнение на проектите.

Техническото управление на проектите включва изготвянето на тържни досиета за дейностите включени в отделните проекти, технически спецификации, количествени сметки, технически задания, осъществяване на връзка между крайните бенефициенти, Изпълнителната агенция, Делегацията на ЕК в България, контракторите изпълняващи дейности по проектите и спазването на процедурите по програма ФАР определени от ЕК и българското законодателство.

За управляването на финансовите средства по проектите отговарят съответните изпълнителни агенции към МРРБ и МТСП.

Разходи по Програма 2

№	Програма 2 Продължаващо професионално обучение	2006	2007
I.	Общо ведомствени разходи:	1 240,2	1243,7
	Персонал	804,1	817,0
	Издръжка	436,1	426,6
	Капиталови разходи	0	0
	Администрирани разходни параграфи		
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	0,0	0,0
	Общо разходи (I.+II.):	1 240,2	1 243,7
	Численост на щатния персонал	97	92
	Численост на извънщатния персонал		

Общият размер на разходите по програмата за 2007 г. е 1243,7 хил. лв. Същите са ведомствени и представляват разходи на МОН, НАПОО, РИО и ЦУТФ, за изброените по-горе продукти/услуги.

През 2007 г. по програмата ще са ангажирани 92 експерта, от които 11 експерта от ЦУ на МОН, 24 експерта от НАПОО, 55 експерта от РИО и 2 експерта от ЦУТФ.

Ползи за обществото	Равен достъп и всеобхватност в системата на средното образование
➤ <i>Максимален обхват в училище на подлежащите на задължително образование до 16 годишна възраст, както и на младежите и девойките до 20 годишна възраст</i> ➤ <i>Общодостъпно образование</i> ➤ <i>Интегриране на децата със специални образователни потребности в детските градини и училищата</i> ➤ <i>Постигане на промяна в нагласите на обществото в подкрепа на интегрираното обучение на децата и учениците със специални образователни потребности</i> ➤ <i>Реинтегриране на отпадналите ученици за придобиване на професионална квалификация</i> ➤ <i>Гарантиране правото на равен достъп до качествено образование на децата и учениците от етническите малцинства</i> ➤ <i>Съхраняване и развитие на културната идентичност на децата и учениците от малцинствата</i> ➤ <i>Създаване на предпоставки за успешна социализация и успешно усвояване на българския език</i>	➤ <i>Осигуряване на възможности за обучение извън задължителното учебно време, съобразно интересите и желанията на учениците</i> ➤ <i>Създаване на условия за откриване, стимулиране и развитие на способностите на деца с изяви в областта на науката, изкуствата и спорта, както и подпомагане на физическото, социалното и личностното развитие на децата и учениците</i> ➤ <i>Повишаване на социалните умения на учениците</i> Постигането на тази оперативна цел министерството планира да реализира посредством следните пет програми – “Улесняване на достъпа до всеобщо образование”, “Осигуряване на учебния процес”, “Интеграция и реинтеграция на деца и ученици”, “Организиране на свободното време” и “Образование на българите в чужбина”.

Показатели за полза/ефект:

- ✓ Повишаване обхвата на учениците в средното образование
- ✓ Относителен дял на обхванатите в образователната система
- ✓ Повишаване броя на реално интегрираните ученици от ромски произход в детски градини и училища
- ✓ Повишаване броя на интегрираните деца със специални образователни потребности в детски градини и училища
- ✓ Брой реинтегрирани ученици придобили професионална квалификация
- ✓ Брой зрелостници носители на почетно звание “Национална диплома”
- ✓ Брой лауреати на национални олимпиади продължили образованието си без приеман конкурсен изпит във висши училища

Кратко описание на показателите за полза/ефект

Показателите определят процента на обхванатите/интегрираните/реинтегрирани/задържани ученици в системата на средното образование. Те дават по-ясна картина за функционирането на системата във всичките ѝ елементи – нормативна уредба, държавни

образователни изисквания, осигуряване организация и протичане на учебния процес, контрол и координация на системата, наличие на база данни.

Показателят “Брой зрелостници, носители на почетно звание “Национална диплома”” измерва броя на завършващите средно образование с пълно отличие, лауреатско звание от национални и международни олимпиади и носители на отличия (I-III място) на творчески и спортни състезания и конкурси спрямо общия брой завършващи средна степен на образование.

Показателят “Брой лауреати на национални олимпиади, продължили образованието си без приеман конкурсен изпит във висши училища” измерва относителния дял на учениците, продължили образованието си без приеман конкурсен изпит във висши училища, спрямо общия брой участващи ученици в националните олимпиади;

Информация за наличността и качеството на данните

Данните за показателите се събират и обработват в съответните дирекции в МОН, обслужващите звена към МОН, общините, НСИ и ДАЗД.

Програма 3 “Улесняване на достъпа до всеобщо образование”

По Програма 3 “Улесняване на достъпа до всеобщо образование”, министерството предоставя следните продукти/услуги:

- ❖ **Разработване на политика по улесняване на достъпа до всеобщо образование**
Дейности за предоставяне на продукта/услугата
 - Разработване и утвърждаване на “Национална програма за превенция и разрешаване на проблема с учениците, които не посещават училище”;
 - Продължаване действието на Националната програма за по-пълно обхващане на учениците в задължителна училищна възраст;
 - Разработване и прилагане в практиката на нови модели и механизми за превантивни действия по отношение на децата в риск за задържането им в училище;
 - Разработване на проект на Наредба за въвеждане на дистанционно обучение в системата на средното образование;
 - Разработване на учебни програми за реинтеграция на ученици, които не посещават училище;
 - Анализирание на действащата нормативна база, свързана с оценяване и одобряване на учебниците и учебните помагала с оглед оптимизирането ѝ.
- ❖ **Учебници и учебни помагала за безвъзмездно ползване от децата/учениците от подготвителни групи/класове, първи – четвърти клас и специалните училища**
Дейности за предоставяне на продукта/услугата
 - Изготвяне на обобщена заявка за необходимите учебници за безвъзмездно ползване за учениците от първи до четвърти клас и за учениците в специалните училища;
 - Организация на процедурите за доставка на безплатни учебници за първи-четвърти клас и специалните училища и избор на доставчици;
 - Координация и контрол по разпространението на безплатни учебници до регионалните инспекторати по образование;

- Организиране на разпространението на безплатни учебници от регионалните инспекторати по образование до училищата;
- Обобщаване и проверка на приемателно-предавателните протоколи от доставката и извършване на плащането към издателствата;

❖ **Регулиране на стипендиите за ученици**

Целта е да се подпомогнат учениците с ниски доходи да посещават училище, както и да се стимулира по-високия им успех в училище, т.е. усвояването на повече знания и постигането на по-висока степен на квалификация. Тук се включват и средствата за джобни разходи на учениците, настанени в Домове за отглеждане и възпитание на деца, лишени от родителска грижа.

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Актуализиране на нормативната уредба, установяваща реда и условията за получаване на стипендии от учениците, завършили основно образование;
- Методическо подпомагане на училищата по въпроси, свързани с стипендиите за ученици;
- Събиране и обобщаване на информация за броя на учениците, които получават стипендии по определени критерии;
- Определяне на общия размер на необходимите средства за стипендии на учениците след завършване на основното образование и разпределението им по училища;

❖ **Закуска и мляко (чай) на всеки ученик в I-IV клас и децата и учениците от подготвителните групи/класове**

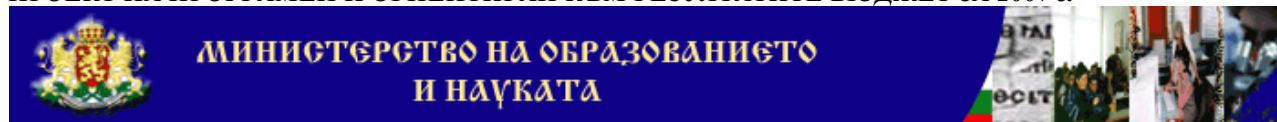
Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Методическо подпомагане на училищата при кандидатстване по програмата и сключване на споразумения с дирекциите „Социално подпомагане” за реализирането и;
- Текущо наблюдение по изпълнение на дейностите;
- Оценка на ефекта от реализацията на програмата с оглед посещаемостта на учебните занятия;

❖ **Ученически общежития и столове**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Изготвяне и утвърждаване на нормативи за поевтиняване на храната и режимни разноски за училищата, които се финансират от МОН;
- Събиране и обобщаване на информация за броя на учениците, ползващи общежития към училищата, финансирани от МОН;
- Осигуряване на необходимия персонал за функциониране на общежитията, финансирани от МОН;
- Проверка и контрол на дневния режим и битовите условия в общежитията;
- Методическо подпомагане на училищата при прилагането на нормативната уредба, свързана с ученическото столово хранене;
- Координация и контрол на дейностите, свързани с организацията на ученическото столово хранене чрез отдаване под наем на училищните столове и бюфети;
- Осигуряване на необходимия персонал за организиране на ученическото столово хранене в училищата, извършващи тази дейност.

❖ **Осигуряване на превоз до държавните и общинските училища за ученици в основната образователна степен, чрез закупуване на училищни автобуси**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Изготвяне на справка за пътуващите ученици по училища, населено място община и област;
- Събиране на заявки от училищата за включване в програмата съгласувано със съответните общини;
- Разработване на критерии за разпределение на училищни автобуси/микробуси;
- Провеждане на процедура по закупуване на микробуси;
- Закупуване и предоставяне на автобуси/микробуси на училищата;
- Оценка на ефекта от реализацията на програмата с оглед посещаемостта на учебните занятия

Показатели за продуктите/услугите:

- Брой ученици получаващи стипендия след завършено основно образование;
- Брой ученици ползващи общежитие;
- Брой осигурени учебници за безвъзмездно ползване за първи-четвърти клас;
- Брой осигурени учебници за безвъзмездно ползване за учениците от специалните училища;
- % обхванати и задържани ученици в училище вследствие осигуряване на закуска на децата и учениците до IV клас;
- % обхванати и задържани ученици в основната образователна степен, вследствие осигурени училищни автобуси/микробуси;

Външни фактори, влияещи върху изпълнението:

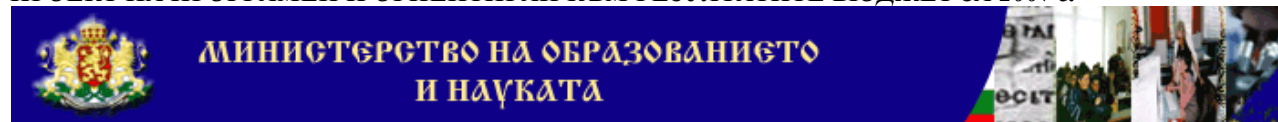
- Липса на финансови възможности на родителите да издържат децата си в друго населено място;
- Липса на интерес у учениците към организирано столово хранене в средните училища.

Информация за наличността и качеството на данните

Информацията се събира и обобщава от РИО, МОН, АСП.

Разходи по Програма 3

№	Програма 3 “Улесняване на достъпа до всеобщо образование”	2006	2007
I.	Общо ведомствени разходи:	3 220,3	5 483,2
	Персонал	401,8	436,8
	Издръжка	2 818,6	5 046,4
	Капиталови разходи	0	0
	Администрирани разходни параграфи		
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	8 526,6	8 548,7
	1. Стипендии и джобни разходи с/но ПМС 2007/1994 г.	8 526,6	8 548,7
III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети, фондови е сметки	47 900,0	44 900,0
	1. За закупуване на училищни автобуси	15 000,0	15 000,0
	2. За учебници и учебни помагала за учениците от II - IV клас	13 000,0	14 500,0

3. За осигуряване на закуска и мляко(чай) за учениците от I - IV клас и децата от подготвителна група/клас	19 900,0	15 400,0
Общо администрирани разходи (II.+III.):	56 426,6	53 448,7
Общо разходи (I.+II.):	11 746,9	14 031,8
Общо разходи (I.+II.+III.):	59 646,9	58 931,8
Численост на щатния персонал	49	49
Численост на извънщатния персонал		

Общият размер на разходите по програмата за 2007 г. е 58 931,8 хил. лв. От тях 5 483, 2 хил. лв. са ведомствени разходи за предоставяне на изброените по-горе продукти/услуги от ЦУ на МОН и участващите в програмата ВРБК. Във ведомствените разходи на ЦУ на МОН са включени 3 500 хил. лв. за безплатни учебници за учениците от първи клас и за учениците от специалните училища.

Администрираните разходи по бюджета на МОН в програмата са планирани в размер 8 548,7 хил. лв. и представляват разходи за стипендии за учениците, завършили основно образование и джобни разходи за децата и учениците, настанени в ДОВДЛРГ.

През 2007 г. администрираните разходи по централния бюджет са в размер на 44 900,0 хил.лв. за финансово осигуряване на мерките по Националната програма за по-пълно обхващане на децата и учениците в задължителна училищна възраст и са :

- за закупуване на училищни автобуси за учениците до 16-годишна възраст, които се обучават в средишно училище в най-близкото населено място на територията на общината - 15 000 хил. лв.;
- за учебници и учебни помагала за учениците от II - IV клас 14 500,0 хил. лв. – разходи за безплатни учебни помагала на децата и учениците от подготвителните групи/класове;
- за осигуряване на закуска и мляко(чай) за учениците от I - IV клас и децата от подготвителна група/клас – 15 400,0 хил.лв.

През 2007 г. по програмата ще са ангажирани 49 експерта, от които 21 експерта от ЦУ на МОН и 28 експерта от РИО на МОН.

Програма 4 “Осигуряване на учебния процес”

По Програма 4 “Осигуряване на учебния процес”, министерството предоставя следните продукти/услуги:

- ❖ **Квалификация и кариерно развитие на кадрите в системата на училищното образование и предучилищна подготовка**
Дейности за предоставяне на продукта/услугата
 - Анализ на нормативната база свързана с нормите за педагогическа заетост, нормативите за численост на персонала и правоспособността и квалификацията на учителите;
 - Разработване на механизми за определяне на педагогическата заетост и регулатори за численост на персонала;
 - Разработване на система за диференцирано заплащане на труда;

- Разработване на система за кариерно развитие и квалификация на кадрите;
- Организиране на професионална квалификация на учители, помощник директори и директори, свързана с нови учебни планове, програми и учебно съдържание;
- Организиране на квалификационни курсове на педагогически съветници и психолози за решаване на конфликти от педагогическата практика и ученическият живот.
- Организиране и провеждане на обучение за придобиване на умения и ползване на ИКТ в преподаването на учителите по отделни предмети;
- Организиране и провеждане на обучение за придобиване на базови компютърни умения и използване на офис приложения на учителите;
- Организиране обучението на директори, учители и експерти за разработване на проекти за усвояване на средства за професионално обучение от Европейския социален фонд;
- Обучение на персонала в сферата на средното образование за работа с управленската информационна система на образованието;

❖ **Оценяване и одобряване на учебници и учебни помагала**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Изготвяне на регистър за оценители на проекти на ученици и учебни помагала;
- Координиране и консултиране на дейностите по оценяване и одобряване на проекти на учебници и учебни помагала;
- Определяне на комисии за оценяване на проекти на учебници и учебни помагала по различните учебни предмети;
- Организиране и провеждане на процедурите за оценяване и избор на проекти на учебници и учебни помагала в системата на средното образование;
- Актуализиране на регистъра на училищата, в които се извършва избор на учебници и учебни помагала.

❖ **Стойностно и управление на материалната база**

Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- Поддържане на регистър на имотите;
- Организиране на дейностите свързани с безвъзмездно предоставяне за ползване и/или отдаване под наем на движимо и недвижимо имущество публична държавна собственост;
- Проверка и анализ на състоянието на материалната база и условията на труд в училищата, детските градини и обслужващите звена;
- Изготвяне на инвестиционната програма на МОН въз основа на постъпилите предложения за основен ремонт и придобиване на дълготрайни материални активи и нематериални дълготрайни активи;
- Изготвяне на методически указания за организиране на процедурите за строителство и/или доставка на ДМА и НДМА;
- Организиране и контролиране на дейностите по реализация на инвестиционни процес.

❖ **Документация**

Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

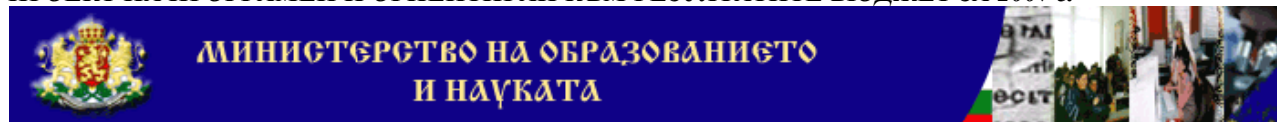
- Организиране на процесите по отпечатване и разпространение на учебни програми за 5-ти – 8-ми клас;
- Разработване и осигуряване на системата със задължителната училищна документация;
- Разработване и утвърждаване на документи съгласно Наредба № 4 от 2003 г. за документите за системата на народната просвета;

- Изготвяне на обобщени заявки за ЗДУ на училищата, обслужващите звена и детските градини за началото и края на учебната година.
- ❖ **Осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд**
Дейности за предоставянето на продукта/услугата:
 - Контрол по осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд;
 - Създаване на организация по охраната на труда, техниката за безопасност и отбранително-мобилизационната подготовка;
 - Проверки за изпълнение на предписанията на РСПАБ и ХЕИ и осигуряване на условия за откриване на учебната година;
 - Организиране на обучителни семинари по ЗБУТ.
- ❖ **Информационно-комуникационно осигуряване на българските училища**
Дейности за предоставянето на продукта/услугата:
 - Осигуряване на компютърна техника в българските училища ;
 - Доизграждане на единния център за управление на комуникациите и съдържанието;
 - Координиране на дейностите по свързване на училищата в националната образователна мрежа;
 - Доокомплектоване на комуникационната свързаност на училищата;
 - Осигуряване на интернет свързаност на училищата;
 - Осигуряване на операционни системи, офис приложения и антивирусен софтуер;
 - Разработване на електронно учебно съдържание;
 - Създаване и адаптиране на образователен софтуер;
 - Развитие на националния образователен портал;
- ❖ **Енергоефективно саниране на училищата**
Дейности за предоставянето на продукта/услугата:
 - Разработване на критерии за подбор на училищни сгради за които ще се прилагат енергоефективни мерки;
 - Координиране и подпомагане на РИО и областните съвети по изготвяне на предложения за училища, в които да се реализират проекти за енергоефективни мерки ;
 - Извършване на замервания и изготвяне на количествено стойностни сметки на постъпилите предложения;
 - Съвместно с областната администрация, МРРБ и Строителната камара избор на училища и индивидуални мерки за енергоефективно саниране за всяко училище;
 - Организиране и провеждане на процедура по ЗОП за избор на изпълнител на одобрените проекти и строителен надзор;
 - Координиране на дейностите по изпълнение на проектите за енергоефективно саниране;
 - Извършване на обследване за енергийна ефективност на обектите;
 - Контролиране на дейностите по инвестиционния процес;

Показатели за продуктите/услугите:

- Брой проекти на учебници и учебни помагала, съответстващи на държавното образователно изискване за оценяване и одобряване на учебници и учебни помагала;
- Брой училища, участвали в избора на проекти на учебници и учебни помагала;
- Брой учители, участвали в избора на учебници по новите учебни планове и програми – показателят показва броя на учителите, участвали в избора на проект на учебник спрямо общия брой учители, преподаващи по съответния учебен предмет;

- Брой извършени основни ремонти в училища и обслужващи звена;
- Брой реализирани енергийно-ефективни мероприятия;
- Брой оборудвани компютърни кабинети;
- Брой обновени ДМА;
- Брой училища с интернет свързаност;
- Брой учители, помощник директори и директори, преминали обучение, свързано с въвеждането на нови учебни планове, програми и учебно съдържание;
- Брой учители, преминали обучение за придобиване на умения и ползване на ИКТ в преподаването по отделни предмети;
- Брой учители преминали обучение за придобиване на базови компютърни умения и използване на офис приложения ;
- Брой директори, учители и експерти преминали обучение за разработване на проекти за усвояване средства за професионално обучение от Европейския социален фонд;
- Брой учебни предмети, по които е разработен образователен софтуер ;

Информация за наличността и качеството на данните

Информацията се събира и обобщава от РИО и МОН.

Разходи по Програма 4

№	Програма 4 Осигуряване на учебния процес	2006	2007
I.	Общо ведомствени разходи:	212 751,3	212 493,1
	Персонал	143 611, 1	145 739 ,9
	Издръжка	50 030,1	48 953, 5
	Капиталови разходи	19 110,0	17 799,7
	Администрирани разходни параграфи		
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	0,0	0,0
III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети, фондови е сметки	39 050,0	73 200,0
	1. За закупуване на компютърна техника, осигуряване на интернет свързаност и образователно съдържание и системен софтуер	20 000,0	25 000,0
	2. За ИКТ обучение на учителите	5 650,0	7 500,0
	3. За енергийната ефективност на училищните сгради	13 400,0	16 000,0
	4. За квалификация на педагогическите кадри	0,0	5 000,0
	5. За въвеждане на система за диференцирано заплащане на труда в системата на средното образование	0,0	13 100,0
	6. За допълнително възнаграждение на класния ръководител за консултиране на родители и ученици	0,0	6 600,0
	Общо администрирани разходи (II.+III.):	39 050,0	73 200,0
	Общо разходи (I.+II.):	212 751,3	212 493,1
	Общо разходи (I.+II.+III.):	251 801,3	285 693,1
	Численост на щатния персонал	29 515	27 782
	Численост на извънщатния персонал		

Общият размер на разходите по програмата за 2007 г. е 285 693,1 хил. лв. Ведомствените разходи, които са в размер на 212 493,1 хил. лв. представляват разходите на ЦУ на МОН за изброените по-горе продукти/услуги и разходите за заплати, възнаграждения, социални осигуровки, издръжка и подобряване на материално-техническата база на общообразователните, специалните и професионалните училища и гимназии, финансирани от МОН.

Администрираните разходи за 2007 г. по централния бюджет в размер на 73 200 хил.лв. осигуряват мерките за подобряване на енергийната ефективност на училищните сгради, Националната стратегия за въвеждане на ИКТ в българските училища, квалификацията на педагогическия персонал и въвеждането на система за диференцирано заплащане на труда в системата на средното образование в т.ч. :

- по Националната стратегия за въвеждане на ИКТ в българските училища – 32 500,0 хил. лв., в т.ч. за закупуване на компютърна техника, осигуряване на интернет свързаност и образователно съдържание и системен софтуер -25 000,0 хил. лв. и за ИКТ обучение на учителите – 7 500,0 хил.лв.;
- за реализиране на мерки за подобряване на енергийната ефективност на училищните сгради – 16 000,0 хил.лв.;
- за квалификация на педагогическите кадри – 5 000,0 хил.лв.;
- за въвеждане на система за диференцирано заплащане на труда в системата на средното образование – 13100,0 хил.лв.;
- за допълнително възнаграждение на класния ръководител за консултиране на родители и ученици – 6 600,0 хил.лв.

През 2007 г. по програмата ще са ангажирани 27 782 експерта, от които 56 експерта от ЦУ на МОН и 28 експерта от РИО на МОН, 73 експерта от Националния педагогически център и 27 625 учители и непедagogически персонал в общообразователните и специалните училища и професионалните училища и гимназии.

Програма 5 “Интеграция и реинтеграция на деца и ученици”

Поетапното въвеждане на интегрирано обучение на деца и ученици със специални образователни потребности в системата на народната просвета стартира през месец януари 2004 г. с приемането на Национален план за интегриране на деца със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания в системата на народната просвета (Решение № 894 от 22 декември 2003 г. на Министерския съвет).

Процесът на интеграция на деца и ученици със **специални образователни потребности** включва:

- ✓ създаване на подкрепяща среда в детските градини и училищата за интегрирано обучение на деца и ученици със специални образователни потребности;
- ✓ обучение и квалификация на педагогически и управленски кадри за работа с деца и ученици със специални образователни потребности в обща образователна среда;
- ✓ постигане на промяна на нагласите в обществото в подкрепа на интегрираното обучение на деца и ученици със специални образователни потребности;
- ✓ създаване и функциониране на ресурсни центрове за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности;

- ✓ Сътрудничество с институциите, свързани с грижата за децата в неравностойно положение.

В частта за интегриране на деца и ученици *от етническите малцинства* програмата има за цел:

- ✓ гарантиране на правото на равен достъп до качествено образование на децата и учениците от етническите малцинства;
- ✓ съхраняване и развитие на културната идентичност на децата и учениците от малцинствата;
- ✓ създаване на предпоставки за успешна социализация и успешно усвояване на българския език.

Изпълнението на дейностите по програмата е в съответствие с:

- Рамковата конвенция за защита на националните малцинства;
- Международния пакт за граждански и политически права;
- Международната конвенция за ликвидиране на всички форми на расова дискриминация;
- Декларацията за правата на лица, принадлежащи към националния или етнически, религиозни и езикови малцинства;
- Конвенцията за борба срещу дискриминацията в областта на образованието;
- Закона за защита срещу дискриминацията;
- Рамковата програма за равноправното интегриране на ромите в българското общество;
- Стратегия и Национален план за „Образователна интеграция на децата и учениците от етнически малцинства”.
- Национален план за интегриране на деца със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания в системата на народната просвета.

По Програма 5 “Интеграция и реинтеграция на деца и ученици”, министерството предоставя следните продукти/услуги:

❖ **Разработване на политиката за интеграция и реинтеграция на деца и ученици**
Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Преглед на нормативната уредба на образователната система и националното законодателство и внасяне на предложения за промени и допълнения, повишаващи правните гаранции за интегриране на децата и учениците и за развиване на културната им идентичност и синхронизиране на действащата нормативна уредба с европейските стандарти;
- Оказване на методическа помощ при разработване на едногодишни планове за действие с бюджет за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства на областно, общинско и училищно ниво в съответствие с целите на Стратегията;
- Набелязване на мерки за работа с родители с цел превенция приемането на деца в помощните училища;
- Взаимодействие и координация с други институции и фактори за изпълнение на Националния план за интегриране на деца със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания в системата на народната просвета;
- Разработване на програми и стратегии за развитие, функциониране и усъвършенстване на образователни структури на териториален принцип за професионалното образование

и обучение, превенции, интегриране на деца със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания;

- Оказване на методическа помощ при разработване на предучилищна и училищна политика за ефективна работа с родители, които възпрепятстват децата си да посещават детска градина и училище.
- Разработване на програми за осигуряване на различни форми за изучаване на майчин език;

❖ **Интеграция на деца и ученици от етническите малцинства**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Разработване и изпълнение на едногодишен и тригодишен план за дейностите, финансирани от Центъра за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства /ЦОИДУЕМ/;
- Създаване и реализиране на проекти за набиране на средства от международни и национални финансиращи организации за изпълнение на програмата на ЦОИДУЕМ;
- Организиране и провеждане на конкурсни процедури за финансиране на проекти в изпълнение на едногодишния план на ЦОИДУЕМ;
- Организиране на процеса на десегрегация на обособените училищата в обособените ромски квартали чрез преместване на децата в учебни заведения извън тях;
- Усъвършенстване на формите за изучаване на майчин език в часовете по СИП и ЗИП;
- Провеждане на квалификационни курсове за учители и експерти от образователната администрация по интеркултурно образование и човешки права;
- Организиране на дейности, свързани с кадрово осигуряване изучаването на майчин език;
- Участие в реализирането на програми за ограмотяване на неграмотни и малограмотни възрастни роми;
- Организиране на различни форми за работа с родителите за превръщането им в партньори в процеса на десегрегация с участието на други институции и НСО;
- Идентифициране на приемните детски градини и приемните училища, към които ще се насочват децата от десегрегираните училища;
- Актуализиране на базата данни за приемните детски градини и училища;
- Разработване и въвеждане в детските градини и училищата на програми за възпитание и обучение, съобразени с културите на различните етнически малцинства;
- Организиране на различни форми за изучаване на културата и историята на етническите малцинства;
- Изследователска дейност, свързана с междуетническата интеграция на децата и учениците чрез образование;
- Координиране провеждането на курсове за допълнителна квалификация на учители, преподаващи фолклор на етносите;
- Създаване и поддържане на електронна база-данни за образователни материали и обучителни форми по интеркултурно образование, човешки права и изучаване на майчин език;
- Организиране на ежегодни форуми за насърчаване на висши училища да подготвят бъдещи учители за работа в билингвална среда.

❖ **Интеграция на деца със специални образователни потребности**

Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- оценка на образователните потребности на децата и учениците с увреждания в детските градини и училищата и разработване на индивидуални програми за обучение и развитие;
- подпомагане на интегрираните деца и ученици със специални образователни потребности от ресурсни учители и други специалисти;
- изграждане на достъпна архитектурна средата в детските градини и училищата за деца и ученици със специални образователни потребности;
- организиране и осигуряване на технически помощни средства и апаратура, учебни помагала и пособия за успешното осъществяване на интегрираното обучение;
- обучение на директори, учители, психолози, педагогически съветници, общинска администрация за работа с деца и ученици със специални образователни потребности;
- подготовка на родители, обществени организации и персонала в детските градини и училищата за приемане деца и ученици със специални образователни потребности и положителна нагласа към интегрираното обучение;
- провеждане на активна медийна кампания за популяризиране на интегрираното обучение;
- създаване на екипи за комплексно педагогическо оценяване на образователните потребности на децата за ресурсно подпомагане на интегрираното обучение;
- разработване, поддържане и актуализиране на база данни за деца със специални образователни потребности;
- контрол върху записването на учениците и формирането на паралелките в помощните училища и в общообразователните училища;
- методическа помощ и контрол върху работата на директори и учители в общообразователни и помощни училища;
- контрол върху работата по приемане, задържане, изписване на ученици в оздравително училище;
- проверки на документацията на децата, които се обучават в училищата.

❖ **Контрол, оценка, анализ и методическо подпомагане за интеграция на деца в неравностойно положение**

МОН и структурните му звена в изпълнение на националните стратегии и планове за децентрализация и намаляване броя на децата, отглеждани в специализирани институции, цели децентрализация на домовете за отглеждане и възпитание на деца, лишени от родителска грижа, деинституционализация на децата, отглеждани в тях, връщането на децата в семейна среда или включването им в други алтернативни форми на институционална грижа. Водеща роля в политиката за грижа за децата имат ДАЗД и МТСП.

Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- Методическо осигуряване и контрол върху приема на деца и ученици в ДОВДЛРГ, организацията и дейността в ДОВДЛРГ съвместно с дирекциите за социално подпомагане в общините;
- Координация и контрол върху дейността в ДОВДЛРГ;
- Организация и контрол върху храненето на децата и учениците;
- Организация и контрол на организирания отход на децата и учениците от ДОВДЛРГ;
- Превантивна работа с децата от ДОВДЛРГ и техните родители;
- Анализ и оценка на състоянието на ДОВДЛРГ и на грижата за децата в тях с оглед на бъдещата им децентрализация;

- Организиране на обучение на персонала в ДОВДЛРГ;
- Осигуряване на безплатни учебници на децата в ДОВДЛРГ;
- Организация на дейностите, свързани с подготовката за самостоятелен живот на децата, напускащи ДОВДЛРГ.

❖ **Контрол, оценка, анализ и методическо подпомагане за реинтеграция и ресоциализация на ученици с девиантно поведение**

Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- Анализ и оценка на състоянието на училищата за ученици с девиантно поведение;
- Промяна в модела на организация на корекционно-възпитателната дейност в училищата за ученици с девиантно поведение;
- Изработване и утвърждаване на правилник за устройството и дейността на социално-педагогическите интернати и възпитателните училища-интернати;
- Организиране на обучение на персонала в училищата за ученици с девиантно поведение;

❖ **Реинтеграция на отпаднали от системата деца**

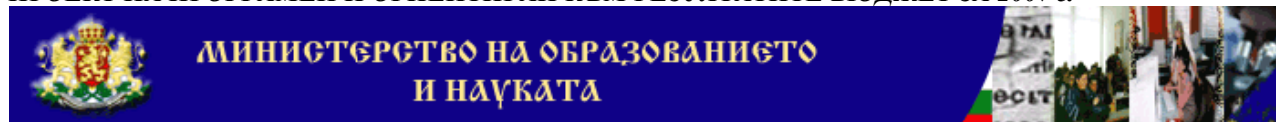
Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- Методическо подпомагане и контрол на общинската администрация, класните ръководители и директорите в процеса на обхващане на отпаднали от образователната система ученици;
- Включване на младежи и девойки от ромски произход в обучение за придобиване на професионална квалификация по програмите за насърчаване на младежката заетост;
- Подпомагане на педагогическия персонал при разработване на училищни проекти за мотивиране на учениците към учебен труд и за създаването на “привлекателно училище”;
- Организиране, събиране и обобщаване на информация за движението на учениците;
- Анализирание на причините за отпадане на учениците и разработване на програми и мерки за превенция;
- Проверка на училищна документация, свързана с отпаднали от системата ученици;
- Изготвяне и изпращане на обобщени списъци до дирекциите “Социално подпомагане” и до местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните;
- Провеждане на съвещания с представители на държавни институции, ангажирани с проблема за прибирането на децата, с цел координиране на техните действия.

❖ **Реинтеграция на деца, неправомерно попаднали в помощни училища**

Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- Контрол върху дейността на екипа за комплексно педагогическо оценяване (ЕКПО);
- Проучване, анализ и оценка на ситуацията в помощните училища с цел установяване на случаи за неправомерно попаднали деца по социални причини в тях;
- Разработване на програми и материали, подпомагащи реинтеграцията на неправомерно попадналите в помощните училища деца;
- Психологическа подкрепа на родителите на деца в помощните училища;
- Организиране дейността на ЕКПО;
- Контрол върху записване на пренасочените ученици и организиране на приемането им в съответния клас;
- Разработване на програми за индивидуално обучение за всеки ученик;

- Методическа помощ на педагогическия персонал в общообразователните училища, в които е организирано реинтегрирано обучение.

Показатели за продукт/услуга:

- Брой интегрирани деца от малцинствен произход;
- Брой неинтегрирани деца и ученици от малцинствен произход;
- Брой интегрирани деца със специални образователни потребности в общо образователните училища;
- Брой училища с интегрирани деца със СОП;
- Брой педагози, ангажирани с интеграцията на деца със СОП;
- Брой педагози, повишили квалификацията си за работа с деца със СОП;
- Брой на децата, отглеждани в специализираните институции;
- Брой на децата, реинтегрирани в училищата;
- Брой на неправомерно попадналите в помощни училища;
- Брой изградени съоръжения за създаване на достъпна среда за хора с увреждания;

Кратко описание на показателите

Показателите измерват обхвата на деца и ученици със специални образователни потребности и обхвата на деца и ученици от етническите малцинства, интегрирани в системата на народната просвета.

Външни фактори, които могат да окажат въздействие върху постигането на показателите за продукт/услуга

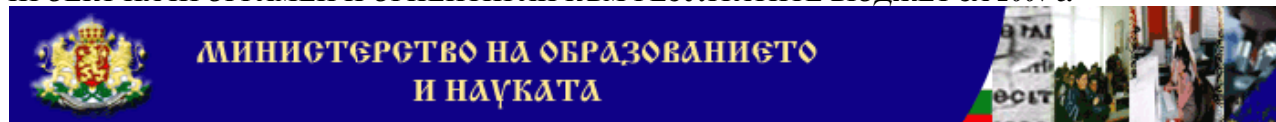
- Забавяне на документите за временно настаняване в ДОВДЛРГ;
- Нежелание на родителите-българи за явяване пред ЕКПО и насочване на децата им към обучение в помощни училища;
- Непознаване на същността на проблема и на обучението в помощното училище от родителите – роми;
- Задържане на деца, подлежащи на обучение в социални домове;
- Затруднени контакти с родителите и слаба мотивация за обучение и възпитание на децата им;
- Добро взаимодействие с отделите за закрила на детето, социалните служби и РДВР.

Информация за наличността и качеството на данните

Информацията се набира чрез РИО, ресурсните центрове за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности, центрове за образователни услуги и квалификация и чрез проучвания, осъществявани от юридически лица с нестопанска цел. Отговорни за нейното набиране са експерти от Дирекция “Образователна среда и образователна интеграция”.

Разходи по Програма 5

№	Програма 5 Интеграция и реинтеграция на деца и ученици	2006	2007
I.	Общо ведомствени разходи:	21 708,3	29 031,9
	Персонал	11 821,0	18 248,9
	Издръжка	9 887,3	10 783,0
	Капиталови разходи	0	0

	Администрирани разходни параграфи		
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	0,0	0,0
III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети, фондови е сметки	500,0	4 000,0
	1. За изграждане на достъпна архитектурна среда	0,0	3 000,0
	2. За образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства	500,0	1 000,0
	Общо администрирани разходи (II.+III.):	500,0	4 000,0
	Общо разходи (I.+II.):	21 708,3	29 031,9
	Общо разходи (I.+II.+III.):	22 208,3	33 031,9
	Численост на щатния персонал	2 758	3 563
	Численост на извънщатния персонал		

Общият размер на разходите по програмата за 2007 г. е 33 031,9 хил. лв. Ведомствените разходи, които са в размер на 29 031,9 хил. лв. представляват разходите на ЦУ на МОН за изброените по-горе продукти/услуги и разходите за заплати, възнаграждения, социални осигуровки, издръжка и подобряване на материално-техническата база на Домовете за отглеждане и възпитание на деца лишени от родителска грижа и ресурсни центрове за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности финансирани от МОН.

Администрираните разходи за 2007 г. по централния бюджет средства в размер на 4 000 хил.лв. са :

- за изграждане на достъпна архитектурна среда – 3,0 млн.лв.;
- за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства – 1,0 млн.лв.

През 2007 г. по програмата ще са ангажирани 3 563 експерта, от които 11 експерта от ЦУ на МОН и 33 експерта от РИО на МОН, 6 експерта от Центъра за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства и 3 513 учители и непедagogически персонал в домовете за отглеждане и възпитание на деца лишени от родителска грижа и ресурсни центрове за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности.

Кратко описание на проектите по програмата, финансирани от външни за бюджета на МОН източници

Проекти по програма ФАР на ЕС:

Образователен компонент по Национална програма ФАР 2003 “Интеграция на уязвими етнически малцинства със специален фокус върху ромите в областта на образованието”

Проектът цели увеличаване броя на ромските деца, които завършват успешно средно образование и се състои от 3 компонента - институционално изграждане, изграждане на капацитет и подобряване на материалната база.

Проектът цели хармонизиране на социалната интеграция на ромите с общото развитие на българското общество и равноправни възможности за социална реализация. Изпълнението на проекта ще доведе до подобряване условията за повишаване посещаемостта на училищата от ромските деца и тяхната самореализация в образователната система.

Образователен компонент на Проект BG2004/016-711.01.03 (фаза 1) “Подобряване положението на уязвимите етнически малцинства със специален фокус към ромите ”

Проектът цели да бъде осигурено систематично подобряване на състоянието на уязвимите малцинства със специален фокус върху ромите чрез прилагане на специфични мерки в областта на образованието, здравеопазването и урбанизацията, както и институционално изграждане на всички нива.

Други проекти, попадащи в рамките на програмата:

- Проект “Фолклор на етносите в България – ромски фолклор” - страни: МОН, Отворено общество, ЦМЕДТ “Амалипе” гр. Велико Търново;
- Проект “Ресурсно подпомагане на децата със специални потребности”.

Програма 6 “Организиране на свободното време”

Изпълнението на програмата цели:

- ✓ осигуряване на обучение извън задължителното учебно време, съобразно интересите и желанията на учениците;
- ✓ създаване на условия за откриване, стимулиране и развитие на способностите на деца с изяви в областта на науката, изкуствата и спорта, както и подпомагане на физическото, социалното и личностното развитие на децата и учениците;
- ✓ повишаване на социалните умения на учениците;
- ✓ разширяване на възможностите за прилагане на здравно образование, основано на подхода “умения за живот”;
- ✓ оптимизиране на дейността на педагогическите съветници в училищата.

Мерките по програмата са насочени към:

- Подържане и разширяване на учебната активност на учениците чрез неформални форми на обучение в областта на науката, изкуствата и спорта, здравното, интеркултурното, екологичното, гражданското образование и образованието за устойчиво развитие;
- Разработване на програми за развитие на умения за здравословен начин на живот, толерантност към различието и опазване на околната среда и образованието за устойчиво развитие;
- Организиране и реализиране на дейности за насърчаване на научните и творческите потребности на деца с изяви в областта на науката, изкуствата и спорта;
- Разработване на модели за развитие на училищни политики в интердисциплинарни сфери като здравно образование, образование за устойчиво развитие и интеркултурно образование;

- Осигуряване на възможности за повишаване на компетентностите на учителите;
- Координиране съвместната дейност с други организации и институции за изпълнение на съвместни програми и проекти.

Част от инициативите по програмата стартират през 2000-та година и включват дейности за неформално обучение, съобразно интересите на учениците. Тези сфери се оформят с оглед съвременните тенденции в областта на образованието на европейско ниво, както и с оглед изпълнението на междуведомствени програми, планове, национални и международни проекти.

Организирането на свободното време на учениците се извършва в съответствие с изискванията на Наредба № 14 от 2003 г. за организиране на извънучилищната тренировъчна и състезателна дейност, Националния спортен календар, Националния календар за извънучилищни и извънкласни дейности и Правилника за дейността на НДД и ЦОО.

Извънучилищната тренировъчна и състезателна дейност осигурява обучение в областта на спорта извън задължителните програми по учебния предмет “Физическо възпитание и спорт”.

По Програма 6 “Организиране на свободното време”, министерството предоставя следните продукти/услуги:

❖ **Разработване на политиката за развитие на децата и учениците съобразно техните потребности и интереси чрез извънкласни и извънучилищни дейности**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ръководство и координация на дейностите, свързани с извънкласните и извънучилищните форми на обучение.
- Създаване на учебни програми в областта на неформалното обучение;
- Преглед на нормативната уредба на образователната система и националното законодателство и внасяне на предложения за промени и допълнения, осигуряващи условия за развитието на децата съобразно техните интереси;
- Въвеждане на пректно-конкурсно финансиране на дейности свързани с развитието на интересите и способностите на децата и учениците;
- Определяне приоритетите в областта на извънкласните и извънучилищните дейности в съответствие с ежегодните международни и национални прояви;
- Анализирание и подготвяне на предложения за решения на проблеми и методически въпроси, свързани с взаимодействието със социалната среда, закрила на децата и защита на техните права и изпълнението на критериите за евроинтеграция в тази област;
- Изработване, организация и изпълнение на изискванията и правилата за провеждане на ученическите състезания и конкурси.

❖ **Извънкласни и извънучилищни дейности в областта на изкуствата, науката и техниката, и спорта**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Организиране и реализиране на дейностите по Националния календар за извънкласна и извънучилищна дейност на МОН

- Ръководство, координация и съдействие за осъществяване на дейностите, свързани с извънкласните и извънучилищните форми на обучение в областта на науката, техниката и изкуствата
- Разработване на статуты за провеждане на конкурси;
- Целогодишно организиране, в т.ч. и в периода на ваканциите на школи по изкуствата и чужди езици за деца от предучилищна и училищна възраст;
- Целогодишно организиране, в т.ч. и в периода на ваканциите на извънкласни и извънучилищни форми за ученици в областта на науката и техниката;
- Организационно-методическо координиране на дейностите в извънучилищните педагогически учреждения - центрове за работа с деца, детски комплекси, общински детски комплекси, обединени детски комплекси, центрове за ученическо техническо и научно творчество, астрономически обсерватории и планетариуми и Националния дворец на децата;
- Организиране и провеждане на учебни курсове и семинари в областта на изкуствата, науката и техниката, и спорта.
- Разработване и участие в програми и проекти за активизиране на взаимодействието между детската градина и училището, семейството и социалната среда – деца, родители, общество

❖ **Ученически спорт, отдих и туризъм**

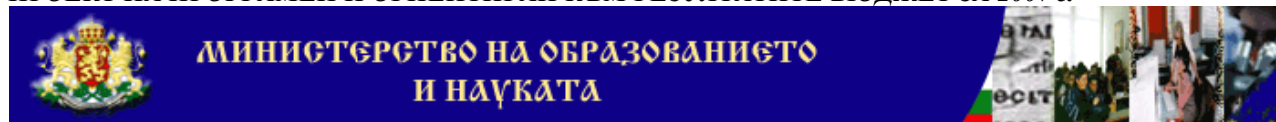
Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- Изработване на Националния спортен календар на МОН;
- Ръководство, организация и координация на вътрешно училищните, общинските, областни, зонални и национални спортни турнири и първенства;
- Организиране на спортни и спортно-туристически прояви за интегриране на учениците със специални образователни потребности;
- Целогодишно организиране, в т.ч. и в периода на ваканциите на школи за спорт и туристически клубове за деца от предучилищна и училищна възраст;
- Разработване и утвърждаване на критерии за одобряване на проекти за подпомагане на физическото възпитание и спорта в училищата и обслужващите звена, одобряване на проектите и изготвяне на предложения за финансирането им;
- Организационно-методическо координиране на дейностите на ученическите спортни школи;
- Координиране провеждането на учебни курсове и семинари в областта на спорта, отбиха и туризма;
- Предоставяне на спортни обекти и съоръжения за провеждане на ученическия спорт, и бази за отдих и туризъм на учениците включително и през ваканциите;

❖ **Неформално обучение в областта на здравето на децата и учениците, опазването на околната среда, правата на децата**

Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- Популяризиране на учебни програми за превенция на употребата на наркотици, заразяване с ХИВ/СПИН, насилието над деца в училищата
- Обучение на учители, училищни психолози, педагогически съветници за работа с програми в областите - превенция на употребата на наркотици, заразяване с ХИВ/СПИН, насилието над и рисковете свързани със сексуална експлоатация на деца и в областта на опазване на околната среда

- Разработване на мерки от училищата за превенция на насилието над деца, сексуалната експлоатация на деца, трафика на деца и създаване на условия за развитие на ученическата активност
- Популяризиране на учебни помагала за ранна превенция на сексуалната злоупотреба в детските градини и училищата

Показатели за продукт/услуга:

- Брой ученици, участвали в различните състезания и конкурси
- Брой училища, излъчили участници в състезания и конкурси
- Брой ученици, участвали в различните видове състезания
- Брой ученици със специални образователни потребности, участвали в различните видове състезания
- Класиране на учениците и на училищни отбори в национални и международни състезания и конкурси
- Брой одобрени и финансирани проекти за подпомагане на физическото възпитание и спорта
- Брой училища, в които се реализират училищни програми за системно здравно образование и/или екологично образование и/или превенция на насилието над деца
- Брой обучени учители и педагогически съветници за работа с програми в сферата на здравното и екологичното образование
- Брой млади хора, които участват в програми в сферата на здравното и екологичното образование

Кратко описание на показателите

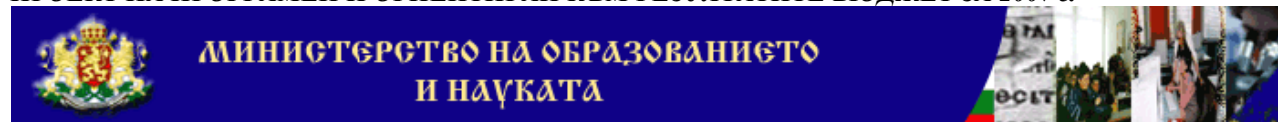
Първия и вторият показател дават информация за броя на учениците и училищата, участвали в състезания и конкурси спрямо общия брой ученици и училища. Третият, четвъртият и петият показатели дават информация за обхвата на учениците, в т.ч. учениците със специални образователни потребности, включени в организирани спортни прояви. Шестият показател дава информация за броя на училищата и обслужващите звена, разработили проекти, свързани с осигуряване на условия за двигателни умения и навици на учениците. Седмият показател измерва нарастването на броя на училищата, разработили училищни програми за системно здравно образование и/или екологично образование и/или превенция на насилието над деца. Осмият показател носи информация за броя на учителите и педагогически съветници, подобрили своите компетентности и въвеждащи нови форми и методи на работа. Деветият показател измерва нарастването на броя на инициативите, разработени и реализирани от ученици.

Информация за наличността и качеството на данните

Информацията се набира чрез РИО, ЦОО, НДД и МОН.

Разходи по Програма 6

№	Програма 6 “Организиране на свободното време”	2006	2007
I.	Общо ведомствени разходи:	4 844,0	4 853,0
	Персонал	1 583,0	1 379,2
	Издръжка	3 261,0	3 474,8

	Капиталови разходи	0	0
	Администрирани разходни параграфи		
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	0,4	0,4
	1 Членски внос	0,4	0,4
III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети, фондови и сметки	0,0	27 000,0
	1. За развитие на извънкласната и извънучилищната дейност	0,0	10 000,0
	2. За ритуализация на училищния живот	0,0	2 000,0
	3. За обновяване на спортната база на училищата	0,0	15 000,0
	Общо администрирани разходи (II.+III.):	0,4	27 000,4
	Общо разходи (I.+II.):	4 844,4	4 853,4
	Общо разходи (I.+II.+III.):	4 844,4	31 853,4
	Численост на щатния персонал	1 421	226
	Численост на извънщатния персонал		

Общият размер на разходите по програмата за 2007 г. е 4 853,4 хил. лв., от които ведомствени 4 853,0 хил.лв. за изброените по-горе продукти/услуги на ЦУ на МОН и разходите за заплати, възнаграждения, социални осигуровки, издръжка и подобряване на материално-техническата база на Центъра за отдых и обучение, Националния дворец на децата и Дом на детската книга. Администрираните разходи по бюджета на МОН в размер на 0,4 хил.лв. представляват членския внос заплащан от НДД.

Администрираните разходи през 2007 г. по централния бюджет са в размер на 27 000 хил.лв., в т.ч. за :

- развитие на извънкласната и извънучилищната дейност – 10 000 хил.лв.;
- ритуализация на училищния живот – 2 000 хил.лв.;
- обновяване на спортната база на училищата – 15 000 хил.лв.

През 2007 г. по програмата ще са ангажирани 226 експерта, от които 10 експерта от ЦУ на МОН и 28 експерта от РИО на МОН, 100 експерта от Центъра за отдых и обучение, 75 експерта от НДД и 13 от ДДК.

Програма 7 “Образование на българите в чужбина”

Осигуряването на образователна дейност сред българските общности зад граница и българистиката в чужбина произтича от разпоредбите на Закона за българите, живеещи извън България, международни договори, по които Република България е страна, ПМС № 103/1993 и ПМС № 228/1997. Реализирането на тази програма подпомага съхраняването и разширяването на българското етнокултурно пространство чрез командироване на учители и преподаватели в чуждестранни висши училища, осигуряване на учебно-помощна литература за нуждите на учебния процес в средните училища на българските общности зад

граница, организиране на квалификационни и езикови курсове за учители и педагогически и езикови практики за ученици и студенти и др.

По Програма 7 “Образование на българите в чужбина”, министерството предоставя следните продукти/услуги:

❖ **Български училища в чужбина**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Провеждане на конкурси за заемане на длъжността директор на българските държавни училища в чужбина;
- Провеждане на конкурс чрез подбор по документи и интервю за заемане на длъжността „учител” и непедagogически персонал;
- Обезпечаване на българските училища в чужбина с необходимите безплатни учебници за учениците от I-IV клас;
- Осигуряване на българските държавни училища в чужбина с необходимата учебна документация – учебни планове, учебни програми и др.
- Осигуряване на българските държавни училища в чужбина с необходимата училищна документация за учебната година;
- Осигуряване с действащите нормативни и административни актове, регламентиращи дейността на системата на народната просвета
- Осигуряване на обучението по български език и литература, история и география на България, което се провежда от посолствата на Република България, с необходимата учебна и друга документация;
- Утвърждаване на училищните учебни планове и на Сведение за организиране дейността на българските училища в чужбина /Списък-Образец № 1/;
- Контрол на дейността на българските държавни училища в чужбина

❖ **Осигуряване на преподаватели в средни училища на българските общности зад граница**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Организиране и провеждане на конкурси за избор на преподаватели за средните училища /по български език и литература, българска история, българска музика, българска народна хореография и инструменталисти/ в Украйна, Молдова, Румъния, Сърбия, Черна гора и Казахстан;
- Изготвяне и изпращане на резултатите от проведените конкурси и документите на одобрените кандидати в приемащата страна;
- Изготвяне на заповед за командироване на утвърдения от приемащата страна кандидат;
- Контрол и анализ на годишната заетост на преподавателите;
- Оценка на дейността чрез анализ на резултатите от кандидат студентските изпити на учениците;

❖ **Издържка на българските лектори в чужбина**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

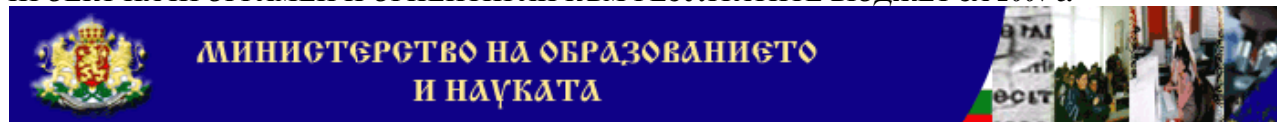
- Организиране и провеждане на конкурси за избор на лектори за висшите училища в чужбина, в които се преподава български език и българска история
- Изготвяне и изпращане на резултатите от проведените конкурси и документите на одобрените кандидати в приемащата страна

- Изготвяне на заповед за командироване на утвърдения от приемащата страна кандидат
- Контрол и анализ на годишната заетост на преподавателите
- Оценка на дейността чрез анкетни карти и формуляри
- ❖ **Осигуряване на учебно-помощна литература и оборудване за нуждите на българистиката и училищата на българските общности зад граница**
Дейности за предоставянето на продукта/услугата:
 - Изготвяне и одобряване на номенклатура на учебници и литература за нуждите на българистиката и училищата на българските общности зад граница;
 - Закупуване, разпределяне и разпространение на необходимите учебници и литература;
 - Закупуване, разпределение и разпространение на български филми, мултимедийни продукти представящи българската култура и традиции;
- ❖ **Организиране на квалификационни и езикови курсове и педагогически и езикови практики на учители и ученици и студенти от българските общности в чужбина**
Дейности за предоставянето на продукта/услугата:
 - Анализ на заявените потребности за квалификация на учители за педагогически и педагогически практики за ученици и студенти от българските общности в чужбина;
 - Проучване на възможностите за организиране на курсове и практики и изработване на графици;
 - Събиране, обобщаване и анализиране на резултатите от проведените курсове и практики;
- ❖ **Организиране на летни езикови курсове за чуждестранни българисти**
Дейности за предоставянето на продукта/услугата:
 - Обмен на заявки със чуждестранни образователни институции за провеждане на летни езикови курсове;
 - Обобщаване на потребностите и уведомяване на висшите училища в страната за броя на участниците в летните езикови курсове;
 - Организационно подпомагане провеждането на летния езиков курс;
 - Събиране, обобщаване и анализиране на резултатите от проведените курсове;
- ❖ **Осигуряване на летен отдих на чуждестранни учащи се от българска народност**
Дейности за предоставянето на продукта/услугата:
 - Оповестяване чрез български дипломатически представителства в чужбина на възможностите за летен и зимен отдих в България и регламентиране на условията за провеждането му;
 - Обобщаване на получените заявки за провеждане на летен и зимен отдих на чуждестранни учащи се от българска народност;
 - Организационно подпомагане провеждането на летния отдих;

Показатели за продукт/услуга:

- Брой изпратени преподаватели в средни училища на българските общности зад граница за една учебна година
- Брой учебно-помощна литература, изпратени да задоволят нуждите както на училищата на българските общности зад граница, така и на българистиката в чужбина като цяло
- Брой учители и ученици от българските общности зад граница, преминали квалификационни и езикови курсове за една учебна година

- Брой студенти и ученици от българските общности зад граница, провеждащи педагогически и езикови практики в страната
- Брой чуждестранни ученици и студенти от българска народност, посетили България на летен отдих
- Брой назначени директори, учители, служители и работници в българските държавни училища в чужбина
- Брой безплатни учебници, осигурени за учениците от I-IV клас;
- Брой изпратени документи за българските държавни училища в чужбина съгласно Наредба № 4 за документите за системата на народната просвета /дневници, удостоверения, материални книги, свидетелства, дипломи, протоколи и др./
- Брой утвърдени училищни учебни планове и Списък-Образец № 1;
- Брой учебни програми и друга документация, осигурена за обучението по български език и литература, история и география на България, което се провежда от посолствата на Република България.

Други институции допринасящи за предоставянето на продукта/услугата

- МВНР на Р България
- Българските дипломатически представителства в Чешката република, в Република Словакия и в Република Унгария;
- дипломатическите представителства на Р България в Молдова, Украйна, Румъния, Сърбия, Черна гора, Македония, Албания, Казахстан и др.
- Българските дипломатически представителства, към които се провежда обучение по български език и литература, история и география на България

Информация за наличността и качеството на данните

Информацията се намира чрез МОН.

Разходи по Програма 7

№	Програма 7 “Образование на българите в чужбина”	2006	2007
I.	Общо ведомствени разходи:	2 957,4	3 278,2
	Персонал	491,9	563,4
	Издръжка	2 465,5	2 714,8
	Капиталови разходи	0	0
	Администрирани разходни параграфи		
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	0,0	0,0
	Общо разходи (I.+II.):	2 957,4	3 278,2
	Численост на щатния персонал	95	95
	Численост на извънщатния персонал		

Общият размер на разходите по програмата за 2007 г. е 3 278,2 хил. лв. Същите представляват разходите на ЦУ на МОН за изброените по-горе продукти/услуги и разходите

за заплати, възнаграждения, социални осигуровки, издръжка и подобряване на материално-техническата база на българските средни общообразователни училища в чужбина.

През 2007 г. по програмата ще са ангажирани 95 експерта, от които 3 експерта от ЦУ на МОН и 92 експерта от БСОУ в чужбина.

Преглед на политиката във висшето образование

Реформата във висшето образование цели създаването на необходимата нормативна база за насърчаване усилията на автономните висши училища да развиват непрекъснато качеството на предлаганото висше образование. Основните мерки в тази насока са:

- ✓ Координиране действията на висшите училища по прилагане на наредбите за натрупване и трансфер на образователни кредити, както и за дистанционната форма на обучение, чрез организиране на академичен диалог и консултантска дейност;
- ✓ Разработване на политика на МОН за обучение на възрастни чрез системата на висшето образование;
- ✓ Координиране на политиката на мобилност и миграция с цел образование и научни изследвания с водещите ведомства по проблемите на миграцията;
- ✓ Разработване на държавни образователни изисквания за придобиване на висше образование по регулираните професии;

Ползи за обществото	Повишаване на качеството във висшето образование
➤ <i>Висше образование развиващо активни умения и способността на студентите за самостоятелно мислене</i> ➤ <i>Подготвени висококвалифицирани специалисти над средното образование</i> ➤ <i>Повишаване на броя на заетите лица с висше образование</i> ➤ <i>Повишаване мобилността с цел обучение, научни изследвания и упражняване на професията</i> ➤ <i>Изграждане на стабилно партньорство между работодателите и висшите училища</i> ➤ <i>Прайно обединение на икономическите, социалните и екологични интереси на обществото чрез сближаване на</i>	<i>достиганията в образованието с тези в науката</i> Постигането на тази оперативна цел министерството планира да реализира посредством следните 2 програми – “Управление на качеството във висшето образование” и “Международен образователен обмен”.

Програма 8 “Управление на качеството във висшето образование ”

Програмата е свързана с осъществяваната реформа във висшето образование. Тя стартира през 2001 г. с измененията в Закона за висшето образование. През 2005 г. бяха приети изменения и допълнения в Закона за висшето образование, както и разработени и подготвени за приемане наредбите за натрупване и трансфер на образователни кредити и тези за дистанционната форма на обучение.

С програмата министерството цели насърчаване на усилията на автономните висши училища за непрекъснато развитие на качеството на предлаганото висше образование, подпомагане на висшите училища при въвеждане на вътрешни системи за оценяване и поддържане на качеството на обучение, създаване на условия за включване на висшите училища в системата за „Учене през целия живот” и усвояване на добрите практики от ЕС.

По Програма 8 “Управление на качеството във висшето образование”, министерството предоставя следните продукти/услуги:

❖ **Разработване на политика в областта на висшето образование**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- разработването на нормативни документи и оценка на последствията от прилагането на нормативните изисквания;
- разработване на национална квалификационна рамка за учене през целия живот;
- хармонизиране на организацията и процеса на обучение във висшите училища с европейските измерения на висше образование;
- организиране на обучения по прилагането на мерките свързани с реформата във висшето образование;
- контрол по спазване на законодателните изисквания;
- разработване на държавни образователни изисквания по специалности от регулираните професии;
- поддържане на регистър на акредитираните висши училища;
- Координиране действията на висшите училища за постигане целите на Програмата за изпълнение на новата Национална стратегия за прозрачно управление и превенция и противодействие на корупцията.
- Поддържане, усъвършенстване и разширяване на управленската информационна система за висшето образование, актуализиране на данните в нея, изготвяне на справки и анализи.

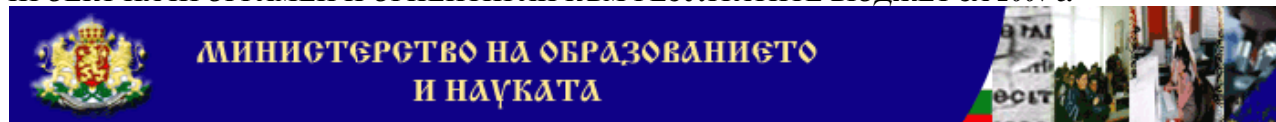
❖ **Оценяване**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- разработва критерии за оценяване;
- разработва конкретните процедури по оценяване дейността и качеството на обучението във висшите училища и организациите;
- организира и провежда контролни дейности, свързани с качеството на обучение във ВУ;
- провежда мониторинг на различните образователно-квалификационни бакалавърски и магистърски степени и образователно-научна степен „доктор”;
- привлича външни експерти за мониторинг на качеството на висшето образование;
- оценка на проектите за откриване и преобразуване на висше училище, факултет, филиал, колеж, както и за откриване на професионални направления и специалности от регулираните професии;
- оценка на начина, по който отделно висше училище осъществява мисията и целите си като организация;
- оценка на ефективността, с която висшето училище контролира, поддържа и повишава качеството на обучение в предлаганите области на висшето образование и професионални направления;

- оценка качеството на предлаганото образование в определено професионално направление в основно звено и/или филиал на висшето училище, на специалност от регулираните професии или научна специалност;
 - подпомагане на висшите училища при въвеждане на вътрешни системи за оценяване и поддържане на качеството на обучение.
- ❖ **Институционална акредитация**
- Дейности за предоставяне на продукта/услугата**
- разработване на критерии за институционална акредитация;
 - разработване на конкретни процедури за акредитация и свързаната с тях документация;
 - оценка на дейността и качеството на обучението във висшите училища и организациите, въз основа на които акредитира или отказва акредитация;
 - даване или отказ на институционална акредитация на основание проведено оценяване на отделната институция;
- ❖ **Програмна акредитация**
- Дейности за предоставяне на продукта/услугата**
- разработване на критерии за програмна акредитация;
 - разработване на конкретни процедури за програмна акредитация и свързаната с тях документация;
 - проверка на качеството на обучение на студентите във всички предлагани форми на обучение по образователно-квалификационни степени и по образователната и научна степен “доктор”;
 - даване или отказ на програмна акредитация;
- ❖ **Следакредитационно наблюдение и контрол**
- Дейности за предоставяне на продукта/услугата**
- поддържане на информационна система с данни за акредитираните висши училища, техни основни звена, филиали, професионални направления и специалности от регулираните професии, както и на акредитираните научни специалности във висшите училища и организациите;
 - издаване на бюлетин съдържащ:
 - общите изисквания за допускане и откриване на процедури за оценяване и акредитация;
 - критериите за оценяването и акредитацията на висши училища, основни звена, филиали, професионални направления и специалности от регулираните професии, както и за акредитираните научни специалности във висшите училища и организациите;
 - материали за популяризиране на най-добрите постижения на висши училища;
 - материали с методически характер;
 - следакредитационно наблюдение и контрол;
 - разработване на концепция за провеждането на слединспекционен последващ контрол;
 - текущ анализ на получаваните доклади и констативни протоколи от извършвани проверки по чл. 10, ал. 2, т. 7 от Закона за висшето образование;
 - изработване на график със сроковете за отстраняване на нарушенията, посочени в констативните протоколи;
 - събиране и съхранение на отчетите от изпълнението на направените препоръки;

- анализ на получените от висшите училища отчети за отстраняване на нарушенията и оценка на ефективността от прилаганите мерки;
- изработване на доклади за състоянието на констатираните във висшите училища нарушения с конкретни предложения (приключване на преписката, извършване на нова проверка, задаване на нови срокове за окончателно отстраняване на нарушенията, предложение до Националната агенция за оценяване и акредитация за отнемане на акредитацията).

Разходи по Програма 8

№	Програма 8 “Управление на качеството във висшето образование”	2006	2007
I.	Общо ведомствени разходи:	990,4	1 234,5
	Персонал	576,4	695,8
	Издръжка	414,0	538,7
	Капиталови разходи	0	0
	Администрирани разходни параграфи		
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	0,0	0,0
	Общо разходи (I.+II.):		
	Численост на щатния персонал	45	58
	Численост на извънщатния персонал		

Общият размер на разходите по програмата за 2007 г. е 1 234,5 хил. лв. и представляват разходите на ЦУ на МОН, Националната агенция за оценяване и акредитация и Центъра за контрол и качество на образованието за изброените по-горе продукти/услуги.

През 2007 г. по програмата ще са ангажирани 58 експерта, от които 8 експерта от ЦУ на МОН и 43 експерта от НАОА, 7 експерта от ЦКОКО.

Програма 9 “Международен образователен обмен”

Стимулирането на академичната мобилност и активизирането на участието на българските средни и висши училища в международни образователни програми има важно значение за засилване на европейското измерение на българското образование. Академичният обмен на ученици, учители, студенти, преподаватели, изследователи, научни работници е важно условие за успешното изпълнение на стратегическата цел за осигуряване на достъпно и качествено образование в България. Успешното участие на българските образователни институции в международните програми и проекти зависи от осигуряването на надеждно информационно обслужване, в съответствие с европейските практики. Целта е поставянето на националната образователна система в контекста на общоевропейските процеси, както и отчитането на тенденциите в по-широк международен аспект. Обменът се осъществява както по линия на различни европейски образователни програми, така и посредством

сключване и изпълнение на двустранни споразумения, договори, протоколи за сътрудничество в областта на образованието.

По Програма 9 “Международен образователен обмен”, министерството предоставя следните основни групи продукти/услуги:

❖ **Развитие на международния академичния обмен**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Подготовка на нови, актуализиране и изпълнение на международни, междуправителствени и междуведомствени програми, споразумения, спогодби, протоколи и др. в областта на образованието и науката;
- Обмен на образователно-научни делегации и учени за обмяна на опит съгласно двустранни договори;
- Организиране на процедурата по приемане за обучение на чуждестранни студенти, специализанти и докторанти;
- Обмен на образователно-научни делегации по подписване на спогодби и други двустранни документи.
- Организация и финансово осигуряване на обучението на студенти от Ирак.
- Участие на Р. България в Програма CEEPUS;

❖ **Издръжка на българските лекторати в чужбина**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Организиране и провеждане на конкурси за избор на лектори за висшите училища в чужбина, в които се преподава български език и българска история
- Изготвяне и изпращане на резултатите от проведените конкурси и документите на одобрените кандидати в приемащата страна
- Изготвяне на заповед за командироване на утвърдения от приемащата страна кандидат
- Контрол и анализ на годишната заетост на преподавателите
- Оценка на дейността чрез анкетни карти и формуляри.

❖ **Организиране на летни езикови курсове за чуждестранни българи**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Обмен на заявки със чуждестранни образователни институции за провеждане на летни езикови курсове;
- Обобщаване на потребностите и уведомяване на висшите училища в страната за броя на участниците в летните езикови курсове;
- Организационно подпомагане провеждането на летния езиков курс;
- Събиране, обобщаване и анализиране на резултатите от проведените курсове;

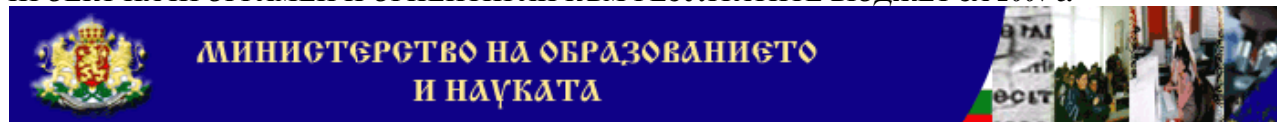
❖ **Академично и професионално признаване на образователни документи**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Синхронизиране на нормативната уредба с изискванията на директиви 89/48/ЕЕС и 92/51/ЕЕС;
- Предконсулско заверяване на документи за образование, издадени от български средни, висши училища:
 - Проверка на автентичността на документите;
 - Заверка на документите;

- Кореспонденция с висши и средни училища относно установени неавтентични документи;
 - Предоставяне на органите на МВР на неавтентични документи;
 - Поддържане на база данни за дипломираните в български висши училища чуждестранни студенти;
 - Признаване на завършени етапи на училищно обучение или степени на образование и професионална квалификация по документи, издадени от училища на чужди държави
 - Оценяване на приетите документи;
 - Съпоставяне на сведения за образователната система в страната, в която е издаден документът с тези в Р. България;
 - Приравняване на оценките от всеки документ към оценъчната система в България;
 - Определяне на приравнителни изпити;
 - Признаване или отказ от признаване на всеки документ за образование;
 - Изготвяне на удостоверение на признат етап на училищно обучение или степен на образование и професионална квалификация;
 - Поддържане на регистър за признати дипломи за висше образование, придобито в чуждестранни висши училища;
 - Поддържане на архив на издадените удостоверения;
 - Поддържане и актуализиране на база данни за образователните системи в чужди държави;
- ❖ **Тераклийски държавен университет**
Дейности за предоставяне на продукта/услугата
- Организиране и провеждане на конкурси за избор на преподаватели за университета;
 - Изготвяне изпращане на резултатите от проведените конкурси и документите на одобрените кандидати в приемащата страна;
 - Изготвяне на заповед за командироване на утвърдения от приемащата страна кандидат;
 - Контрол и анализ на годишната заетост на преподавателите;
 - Осигуряване на необходимите учебници, литература и мултимедийни продукти представящи българската култура и традиции;
 - Организиране на педагогически и езикови практики на студентите в българските квалификационни центрове;
 - Провеждане на специализации, квалификационни курсове, докторантури;
- ❖ **Участие в програми на ЕС (EURYDICE, ENIC/NARIC, ARION), Съвета на Европа, ЮНЕСКО и други международни организации**
Дейности за предоставяне на продукта/услугата
- Провеждане на организационни мероприятия и издаване на информационни материали във връзка с инициатива “Европейска година на демократичното гражданство чрез образование”;
 - Организиране на конференции, семинари, конкурси в изпълнение на работните програми на международни и национални организации.
 - Участие в проекти в областта на образование за правата на човека, интеркултурно образование, екологично образование, опазване на световното и национално културно наследство, информационните технологии по линия на ЮНЕСКО:
 - организиране на международна лятна академия за учители и ученици от югоизточна Европа;

- организиране на Национален семинар на координаторите на асоциираните към ЮНЕСКО училища в България;
- Участие в дейности, свързани с Процеса Болоня и висшето образование;
- Участие в международни комитети;
- Участие в българската делегация за Генералната конференция на ЮНЕСКО;
- Участие в международни конференции, семинари, фестивали по линия на ЮНЕСКО;
- Участие в основните програми на Съвета на Европа:
 - участие в комитетите към Съвета на Европа.
 - Участие в организирани от международни организации конгреси, конференции, семинари, работни групи.
 - Издаване на информационни материали в изпълнение на международни програми и проекти.

Показателите за изпълнение на продуктите/услугите са:

- Брой приети за обучение чуждестранни студенти, докторанти и специализанти по програмите за обмен
- Брой организирани образователно-научни делегации и учени за обмяна на опит съгласно двустранни договори
- Брой организирани специализации, квалификационни курсове, докторантури (за експерти, просветни кадри, учени)
- Брой организирани конференции, семинари, конкурси в изпълнение на работните програми на международни и национални организации
- Брой проведени конкурси и определени студенти, докторанти и специализанти за обучение в чужбина в изпълнение на междудържавни спогодби.
- Брой действащи български лекторати в чужбина за една учебна година;
- Брой чуждестранни българисти, посещаващи летни езикови курсове годишно;

Разходи по Програма 9

№	Програма 9 "Международен образователен обмен"	2006	2007
I.	Общо ведомствени разходи:	1 928,2	2 564,0
	Персонал	250,5	278,1
	Издръжка	1 677,7	2 285,9
	Капиталови разходи	0	0
	Администрирани разходни параграфи		
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	183,8	294,1
	Членски внос	3,8	6,1
	Стипендии - Международни спогодби	180,0	288,0
	Общо разходи (I.+II.):	2 112,0	2 858,1
	Численост на щатния персонал	28	28
	Численост на извънщатния персонал		

Общият размер на разходите по програмата за 2007 г. е 2 858,1 хил. лв. Ведомствените разходи са в размер на 2 564,0 хил.лв. и представляват разходите на ЦУ на МОН за изброените по-горе продукти/услуги.

Администрираните разходи по програмата в размер на 294,1 хил.лв. и включват 288,0 хил.лв. стипендии за студентите от теракийския университет и 6,1 хил.лв. членски внос по CONFEMEN.

През 2007 г. по програмата ще са ангажирани 28 експерта от ЦУ на МОН.

Ползи за обществото

- *Поддържане нивото на достъп във висшето образование, чрез регулиране на държавния прием по професионални направления*
- *Подобряване на условията за равен достъп чрез финансово подпомагане на студенти, докторанти и специализанти*

Равен достъп до висше образование

Постигането на тази оперативна цел министерството планира да реализира посредством следните 5 програми – “Осигуряване на обучението в ДВУ”, “Студентски столове и общежития”, “Стипендии”, “Кредитиране на студенти и докторанти” и “Студентски спорт, отдых, туризъм и свободно време”.

Показатели за полза/ефект.

- Годишен обхват на обучаващите се в държавните висши училища.
- Размер на субсидираното ползване на студентските общежития.
- Размер на субсидираното ползване на студентските столове.
- Годишен обхват на предоставянето на стипендии.
- Годишен обхват на предоставянето на кредити.
- Годишен обхват на организирания спорт, отдых и туризъм на студентите и докторантите.

Кратко описание на показателите за полза/ефект

Показател №1 дава представа за осигуряването на националното стопанство и общественото развитие с висококвалифицирани кадри. Чрез Показател № 2 и Показател № 3 може да се установи каква част от общите разходи за ползването на студентските общежития и столове се поемат от държавата и до каква степен останалата част, която се заплаща от студентите, е поносима при определено ниво на доходите и като следствие - до каква степен ограничава равния достъп до висше образование. Показател № 4 показва частта от студентите обект на подпомагане чрез стипендии. Показател № 5 е измерител на потребителите на системата за кредитиране на студентите и докторантите. Той е предпоставка за оценки, от една страна, спрямо общия брой студенти, а от друга страна, доколко определеният годишен размер на средствата за държавно подпомагане на системата за кредитиране на студентите и докторантите задоволява търсенето на заеми. Показатели № 4, 5 и 6 са измерители на потребителите на съответните програми. Те са предпоставка за оценки, от една страна спрямо общия брой студенти, а от друга страна, за оценка на ефективността в тези направления на държавната политика.

Външни фактори, влияещи върху изпълнението

Увеличението на таксите създава ресурс за системата на висшето образование, но техните размери се лимитират от равнището на доходите на населението.

Собствените приходи на висшите училища покриват значителна част от разходите и това създава възможност да отделят от тези приходи за подпомагане на достъпа до висше образование.

Висшите училища, чрез правомощията си по отношение на определяне размера на наемите в студентските общежития, размера и броя на стипендиите и правата на студентските съвети оказват позитивно влияние върху ефекта.

Демографските процеси, предопределящи намаляването на броя на студентите, при запазване на обемите на субсидираното ползване на студентските общежития и столове, са предпоставка за по-пълно задоволяване на потребностите от тези дейности.

Информация за наличността и качеството на данните

Данните, свързани броя на обучаващите се студенти в държавните висши училища, както и с ползването на студентските общежития и столове и броя на стипендиите се набират и съхраняват в дирекция “Студенти и специализанти”.

Програма 10 “Осигуряване на обучението в ДВУ”

По Програма 10 “Осигуряване на обучението в ДВУ”, министерството предоставя следните продукти/услуги:

❖ Разработване политика за приемане на студенти в ДВУ

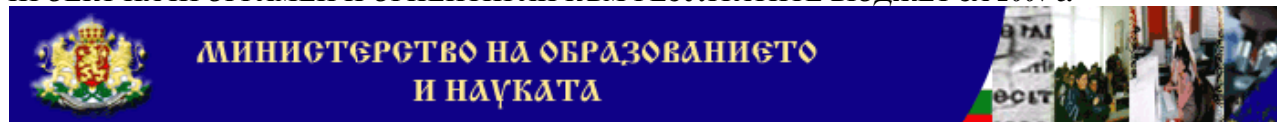
Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Анализ на обществените потребности от специалисти с висше образование
- Взаимодействие с отрасловите министерства и ведомствата – потребители на кадри;
- Проучване на трудовия пазар за броя на безработните специалисти с висше образование и броя на свободните работни места, както и тенденцията за развитие на пазара на труда;
- Взаимодействие с държавните висши училища по отношение възможностите за обучение по професионални направления и размера на таксите за обучение

❖ Планиране броя на обучаващите се студенти и докторанти в ДВУ и субсидията за издръжка на обучението

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Събиране и анализиране на данни за броя на студентите по професионални направления, специалности и форми на обучение;
- Анализиране на информацията свързана с капацитета на висшите училища за обучение на студенти по съответните професионални направления;
- Разработване на проект на Решение на МС за броя на приеманите студенти и докторанти във висшите училища на Р България;
- Проверки във висшите училища за установяване на реалния брой на обучаваните студенти;
- Планира и обосновава размера на субсидията за ДВУ за издръжка на обучението на студентите и докторантите;

- ❖ **Организиране на приема за обучение в Република България на чуждестранни граждани от български произход и други чуждестранни граждани, приемани съгласно актове на Министерския съвет, както и на български граждани за обучение в чужбина по международни спогодби**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Организиране и провеждане на приема на чуждестранни граждани от български произход и други чуждестранни граждани в български държавни висши училища и научни организации;
- Организиране и провеждане на подготвителни езикови курсове за студенти и кандидат-студенти;
- Изготвяне на изпитни тестове и оценка на конкурсните работи;
- Организиране и осигуряване на издръжката на обучението, стипендии и ползването на общежития и столове от студенти, докторанти и специализанти, чуждестранни граждани от български произход и други чуждестранни граждани, приемани по актове на Министерския съвет;
- Организиране и провеждане на конкурси за определяне на български граждани за обучение в чужбина съгласно международни спогодби.

Показатели за изпълнение:

- Брой проведени приемни изпити и класирани чуждестранни граждани от български произход
- Брой новоприети за обучение български и чуждестранни студенти, докторанти и специализанти в ДВУ и научни организации
- Брой обучаващи се български и чуждестранни студенти и специализанти в ДВУ
- Брой български граждани изпратени чрез МОН в чужбина

Кратка описание на показателите:

Първият показател дава информация за проведените приемни изпити и за броя на записаните чуждестранни граждани от български произход спрямо общия брой кандидат студенти чуждестранни граждани от български произход;

Вторият и третият показатели дават информация за броя на новоприетите и обучаващи се студенти и степента на изпълнение на приоритети в държавната образователна политика;

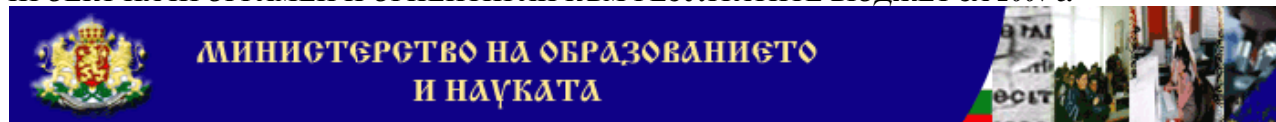
Четвъртият показател дава информация за изпратените за обучение българи в чужбина по международни спогодби.

Информация за наличността и качеството на данните

Информацията се събира и обработва в дирекция „Студенти докторанти и специализанти”.

Разходи по Програма 10

№	10 “Осигуряване на обучението в ДВУ”	2006	2007
I.	Общо ведомствени разходи:	632,9	640,0
	Персонал	80,5	89,4
	Издръжка	552,4	550,6
	Капиталови разходи	0	0
	Администрирани разходни параграфи		

II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	329,5	329,5
	Стипендии - Международни спогодби	329,5	329,5
III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети, фондови е сметки	332 119,4	360 512,4
	1. ДВУ	324 419,4	348 012,4
	2. ЦБ-капиталови разходи	6 000,0	12 000,0
	3. ЦБ – текуща издръжка	1 700,0	500,0
	Общо администрирани разходи (II.+III.):	332 448,9	360 841,9
	Общо разходи (I.+II.):	962,4	969,5
	Общо разходи (I.+II.+III.):	333 081,8	361 481,9
	Численост на щатния персонал	9	9
	Численост на извънщатния персонал		

Общият размер на разходите по програмата за 2007 г. е 361 481,9 хил.лв., от които ведомствени 969,5 хил. лв. и администрирани разходи по бюджета на МОН за стипендии по международни спогодби 329,5 хил.лв.

През 2007 г. по програмата ще са ангажирани 9 експерта, от ЦУ на МОН.

Програма 11 “Студентски столове и общежития”

Програмата ще допринесе за:

- Осигуряване на субсидирано ползване на студентски столове и общежития от студентите и докторантите;
- Подобряване качеството на обслужването в общежитията и столовете чрез отделяне на повече средства за текущо поддържане и ремонт, частична подмяна на обзавеждането, оптимизиране на пропускателния режим в общежитията, подобряване качеството на храната в студентските столове, повишаване степента на контрол с оглед законосъобразното използване на държавната субсидия;
- Осигуряване на държавна помощ за свободно наета квартира за студентите от висши училища, в които има недостиг от места в студентските общежития.

Програмата, осигуряваща субсидирано ползване на студентски общежития и столове, е стартирала през 50-те години на миналия век. В настоящия ѝ вид програмата се осъществява от 1998 г., когато повечето висши училища приеха за управление и ползване по-голямата част от студентските общежития и столове. Известна част от общежитията и столовете останаха за управление от “Студентски столове и общежития” ЕАД, “Академика 2000” ЕООД.

По Програма 11 “Студентски столове и общежития”, министерството предоставя следните продукти/услуги:

- ❖ **Разработване на политиката за управление и ползване на студентски общежития и столове**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Разработване на нормативни актове, установяващи реда и условията за ползване на студентски общежития и столове от студентите и докторантите;
- Разработване на програма за категоризиране на жилищните помещения в студентските общежития;
- Методическо подпомагане на висшите училища и търговските дружества, които управляват студентски общежития и столове;
- Проверка на състоянието на студентските общежития и столове;

❖ Субсидиране на студентски общежития и квартири

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Набиране на ежемесечна информация за реализираните леглодни и усвояването на държавната субсидия в студентските общежития на висшите училища, както и за броя на студентите, ползвали помощи за свободно наета квартира;
- Анализ на тенденциите на изпълнението на леглодните и усвояването на държавната субсидия в студентските общежития на висшите училища;
- Разработване на прогноза за годишното изпълнение на леглодните и държавната субсидия в студентските общежития на висшите училища през текущата година;
- Разработване на прогноза за необходимите брой леглодни и държавна субсидия за следващата година;
- Предоставяне на обзаведени жилищни стаи, отговарящи на изискванията на Наредба № 5 на МЗ.

❖ Субсидиране на студентските столове

Дейности за предоставяне на продукта/услугата:

- Набиране на ежемесечна информация за реализираните хранодни и усвояването на държавната субсидия в студентските столове на висшите училища;
- Анализ на тенденциите на изпълнението на хранодните и усвояването на държавната субсидия в студентските столове на висшите училища;
- Разработване на прогноза за годишното изпълнение на хранодните и държавната субсидия в студентските столове на висшите училища през текущата година;
- Разработване на план за необходимия брой хранодни и държавна субсидия за следващата година;

Показатели за изпълнение:

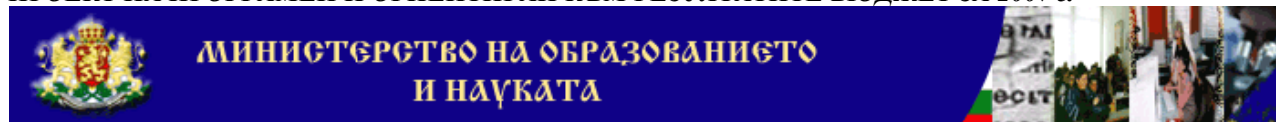
- Разработване на прогнози за броя на субсидираните леглодни и хранодни за ползване на студентските общежития и столове по висши училища;

Външни фактори, влияещи върху изпълнението

- Различната цена на топлоенергията и водата в различните градове създава неравнопоставеност на студентите.
- Увеличаването на дела на разходите за храна в бюджетите на домакинствата води до повишаване на интереса към храненето в студентските столове.

Информация за наличността и качеството на данните

Данните се събират ежемесечно и се съхраняват в МОН от дирекция “Студенти, докторанти и специализанти”.

Разходи по Програма 11

№	Програма 11 “Студентски столове и общежития”	2006	2007
I.	Общо ведомствени разходи:	23, 5	25, 1
	Персонал	17, 9	19, 9
	Издръжка	5, 7	5, 2
	Капиталови разходи		
	Администрирани разходни параграфи		
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	0, 0	0, 0
III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети, фондови е сметки	45 653, 2	45 906, 2
	1. ДВУ	38 693, 2	38 693, 2
	2. ЦБ - квартирни	800, 0	800, 0
	2. ЦБ- „Студентски столове и общежития” ЕАД и „Академика 2000” ЕООД	6 160, 0	6 413, 0
	Общо администрирани разходи (II.+III.):	45 653, 2	45 906, 2
	Общо разходи (I.+II.):	23, 5	25, 1
	Общо разходи (I.+II.+III.):	46 615, 6	46 875, 7
	Численост на щатния персонал	2	2
	Численост на извънщатния персонал		

Общият размер на разходите по програмата за 2007 г. е 46 875,7 хил.лв., от които ведомствените разходи по предоставяните продукти/услуги са 25,1 хил. лв. През 2007 г. по програмата ще са ангажирани 2 експерта, от ЦУ на МОН.

Програма 12 “Стипендии”

Целта на програмата е да се подпомогнат студентите с ниски доходи да получат висше образование, като същевременно се стимулира по-високата им успеваемост. Стипендиите на студентите, докторантите и специализантите от държавните висши училища се предоставят при условия и по ред, определени в Постановление № 90 на МС от 26.05.2000 г.

За българските студенти средствата за стипендии се определят по висши училища пропорционално на броя им. Висшите училища с участието на представители на студентите определят броя и размера на стипендиите. Студентите придобиват право на стипендия, при успех не по-малко от добър 4.00 и след класиране за получаване на стипендия във висшето училище. В този вид програмата за стипендии на практика се осъществява от началото на 2001 год.

По Програма 12 “Стипендии”, министерството предоставя следните продукти/услуги:

❖ **Разработване на политиката за стипендии на студентите, докторантите и специализантите**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата:

- Разработване на нормативни актове, установяващи реда и условията за получаване на стипендии от студенти, докторанти и специализанти;
- Планиране на показателите за предоставяне на стипендии;
- Методическо подпомагане на висшите училища и студентските съвети.

❖ **Планиране на средствата за стипендии по висши училища**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Събиране и анализиране на информация за броя на българските студенти и докторанти;
- Събиране и анализиране на информация за броя на чуждестранните студенти и докторанти, които отговарят на условията за получаване на стипендия;
- Определяне на размера на необходимите средства за стипендии на българските докторанти и чуждестранни студенти и докторанти, за които размерите на стипендиите са точно определени с нормативен акт;
- Определяне на размера на необходимите средства за стипендии на българските студенти, за които размерите на стипендиите се определят от висшите училища, като се предвижда планираният ръст;
- Разпределение на средства за стипендии на българските студенти по висши училища, пропорционално на броя на българските студенти.

Показателите за изпълнение:

- Разработване на прогноза за определяне на средствата за стипендии на студентите, докторантите и специализантите по висши училища
- Брой стипендианти по видове;

Министерството все още разработва количествените и качествени нива на показателите за изпълнение.

Кратко описание на показателите

Първият показател отразява определянето на размера на трансфера на субсидиите от държавния бюджет за държавните висши училища.

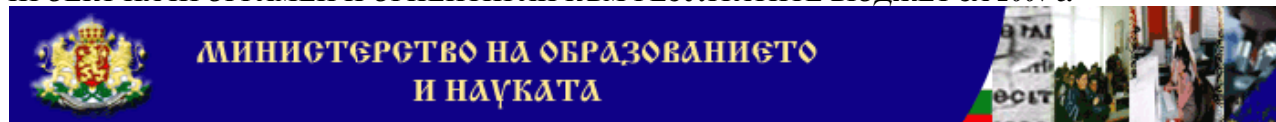
Вторият показател отразява каква част от студенти са обект на подпомагане от страна на държавата.

Външни фактори, влияещи върху изпълнението:

Изпълнението на програмата за стипендии в значителна степен зависи от активността на студентските съвети, които правят предложения за месечните размери на стипендиите за българските студенти и съгласуват критериите за получаването им. Най-малко половината от членовете на комисията, която разглежда подадените документи за отпускане на стипендии, се определят от Студентския съвет.

Информация за наличността и качеството на данните:

Данните за броя и видовете на стипендиите се събират в МОН от дирекция “Студенти, докторанти и специализанти” за всеки семестър.

Разходите по Програма 12

№	Програма 12 “Стипендии”	2006	2007
I.	Общо ведомствени разходи:	23, 5	25, 1
	Персонал	17, 9	19,9
	Издръжка	5,7	5,2
	Капиталови разходи	0	0
	Администрирани разходни параграфи		
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	0,0	0,0
III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети, фондови е сметки	25 543,4	27 643,5
	1. ДВУ	25 543,4	27 643,5
	Общо администрирани разходи (II.+III.):	25 543,4	27 643,5
	Общо разходи (I.+II.):	23, 5	25, 1
	Общо разходи (I.+II.+III.):	25 566,9	27 668,6
	Численост на щатния персонал	2	2
	Численост на извънщатния персонал		

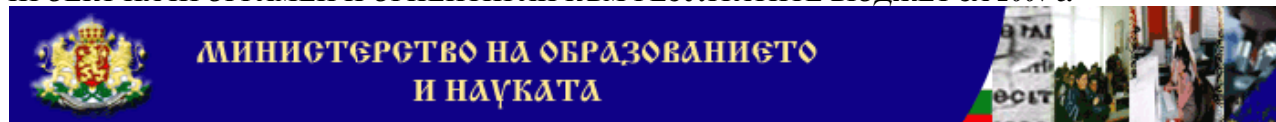
Общият размер на разходите по програмата за 2007 г. е 27 668,6 хил.лв., от които ведомствените разходи по предоставяните продукти/услуги са 25,1 хил. лв. През 2007 г. по програмата ще са ангажирани 2 експерта от дирекция “Студенти, докторанти и специализанти”.

Програма 13 “Кредитиране на студенти и докторанти”

Създаването на условия за реално и изгодно студентско кредитиране е един от приоритетите на правителствената програма за 2007 г. Предвижда се програмата да стартира от началото на учебната 2006/2007 година. Това ще стане възможно след приемането на Закона за кредитиране на студентите и докторантите и подзаконовите актове и след изграждането на административната структура, която ще обслужва програмата. Предвидено е кредитирането да се извършва с кредитен ресурс от търговските банки и с държавна финансова подкрепа в полза на заемателите. С държавната финансова подкрепа от една страна ще се облекчават условията за вземане на заем, а от друга страна ще се покриват рисковете на банките при настъпили трайни увреждания във висока степен на заемателите или при тяхната смърт.

По Програма 13 “Кредитиране на студенти и докторанти”, министерството предоставя следните продукти/услуги:

- ❖ **Разработване на политика за кредитиране на студентите и докторантите**
Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- Разработване на Правилник за прилагане на Закона за кредитиране на студентите и докторантите;
- Популяризиране на формите за студентско кредитиране чрез организиране на работни срещи, дискусии и информационни материали;
- Обучаване на служители от висшите училища и представители на студентските съвети по прилагане на студентското кредитиране;

Разходите по Програма 13

№	Програма 13 “Студентско кредитиране”	2006	2007
I.	Общо ведомствени разходи:	0	0
	Персонал	0	0
	Издръжка	0	0
	Капиталови разходи	0	0
	Администрирани разходни параграфи		
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	0,0	0,0
III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети, фондови е сметки	1 000,0	1 000,0
	1. ЦУ – кредитира на студенти	1 000,0	1 000,0
	Общо администрирани разходи (II.+III.):	1 000,0	1 000,0
	Общо разходи (I.+II.):	0,0	0,0
	Общо разходи (I.+II.+III.):	1 000,0	1 000,0
	Численост на щатния персонал		
	Численост на извънщатния персонал		

Необходимите средства за държавна финансова подкрепа за стартиране на студентското кредитиране през 2007 г. по предварителни разчети са в размер на 1 000 хил. лв., като същите са разчетени в централен бюджет.

Административната структура за кредитиране на студентите и докторантите ще изисква минимални разходи. Средствата за тази цел ще се осигурят чрез оптимизиране и реструктуриране на разходите в системата на Министерството на образованието и науката.

Програма 14 “Студентски спорт, отдих и туризъм и свободно време”

Програмата се реализира в следните три направления – спорт, отдих и туризъм и творчески изяви на студентите. По отношение на студентския спорт целта е да се стимулира спортната дейност на студентите във висшите училища.

Институция, ангажирана с подпомагане на творческите изяви на студентите, е Националният студентски дом.

По Програма 14 “Студентски спорт, отход и туризъм и свободно време”, министерството предоставя следните продукти/услуги:

❖ **Подпомагане на проекти на висшите училища за спортуване на студентите и докторантите**

Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- Създаване на организация за представянето на проектите от висшите училища;
- Контрол за спазване на критерии за разработване на проекти за подпомагане на физическото възпитание и спорта във висшите училища;
- Изготвяне и съгласуване на предложения за финансирането на проектите;

❖ **Свободно време на студентите**

Програмата се изпълнява от Националния студентски дом и студентски организации и подпомага националната политика за задоволяване на социалните и културните потребности на студентите. Програмата е насочена към подпомагане изяви на студентите в областта на изкуството, културата и науката, дейността на студентите в областта на европейската интеграция и предоставяне на информация за намиране на работа.

Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

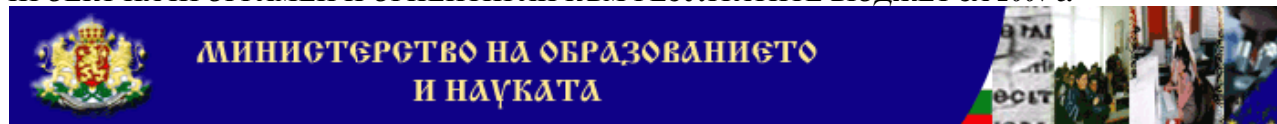
- Организиране и участие в национални конкурси за издаване произведения на български студенти;
- Представяне и издаване на книги, сборници и брошури;
- Разработка на образователен уеб сайт;
- Организиране на изложби с творби на студенти;
- Подпомагане организацията на концерти и представления;
- Предоставяне на зали за репетиции на студентски и младежки организации;
- Разработване на програми за взаимодействие със студентските организации и съюзи;
- Разработване на програми, свързани със социалната интеграция и професионално развитие на студенти в неравностойно положение;
- Съдействие при провеждане на семинари и конференции на национални студентски организации;

Показатели за изпълнение:

- Брой подпомагани проекти на висшите училища за спортуване на студентите и докторантите и брой на участниците в тях;
- Брой на студентите и докторантите, участвали в дейности в областта на изкуството, културата, образованието и науката.

Информация за наличността и качеството на данните:

Данните се набират и съхраняват в НСД и МОН - дирекция „Студенти, докторанти и специализанти”.

Разходите по Програма 14

№	Програма 14 “Студентски спорт, отпих и туризъм и свободно време”	2006	2007
I.	Общо ведомствени разходи:	250, 4	254, 4
	Персонал	51, 6	55, 9
	Издръжка	198,8	198,6
	Капиталови разходи	0	0
	Администрирани разходни параграфи		
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	0,0	0,0
		0,0	0,0
	Общо разходи (I.+II.):	250, 4	254, 4
	Численост на щатния персонал	7	7
	Численост на извънщатния персонал		

Общият размер на разходите по програмата за 2007 г. е 254,4 хил. лв. и представляват разходите на ЦУ на МОН и НСД. През 2007 г. по програмата ще са ангажирани 7 експерта, от които 1 експерт от МОН и 6 експерта от Националния студентски дом.

Преглед на политиката за развитие на научния потенциал

Готовността на всяка държава да прилага европейското законодателство в областта на науката и изследванията не се измерва със способността ѝ да прилага правни разпоредби, а по-скоро да разполага с необходимите условия за ефективно участие в дейността на рамковите програми на Общността. Тези условия зависят от различни фактори:

- наличие на съвременна инфраструктура и ресурси;
- ефективно функциониране на институциите;
- качество на изследователите и готовността им да участват в многонационални екипи на сътрудничество;
- изграждане на съвременни мрежи за разпространение на информацията;
- абсорбция на научните резултати от икономиката;
- партньорско сътрудничество и т. н.

Съществено е и наличието на държавни и частни институции, които да са в състояние да осигурят необходимото съфинансиране за участие в Рамковите програми.

Целта на новата стратегическа политика е да се организира сътрудничество на различни нива, координация на национална, регионална и европейска политика, подпомагане на изграждането на мрежа от изследователски екипи и повишаване на мобилността на гражданите и на идеите с цел повишаване на конкурентноспособността на ЕС.

На базата на редица споразумения за двустранно научнотехническо или технологично сътрудничество със страните-членки на ЕС и трети страни се изпълняват научни програми и проекти във всички области на научното познание. България членува в над 30 международни и европейски научни организации, като участва в управлението на много от тях.

С цел успешното провеждане на общностната политика в областта на науката и технологиите е необходимо предприемането на следните регулативни мерки:

- Разработване на стратегия за развитие на научната дейност;
- Разработване на стратегия за иновации;

Одобрени са националните научни програми на правителствено ниво. Те обхващат следните приоритетни области: “Геномика”, “Информационно общество, нанотехнологии и нови материали”, “Българското общество – част от Европа” и “Космически изследвания”. Програмите в голямата си степен са релевантни на тематичните приоритети на Шестата рамкова програма и са отворени за участие на екипи от страните – членки и кандидатки за присъединяване, съобразно действащите им национални законодателства. Предстои въвеждането на две нови национални програми, свързани с визията за средносрочно развитие на науката и приоритетите за нея, както и стимулирането на малки и средни предприятия за развитие на модерни изследвания.

Политиката за развитие на научния потенциал, като база за развитие на научната дейност е насочена към:

- ✓ Създаване на благоприятни условия за младите специалисти в областта на науката и иновациите в България;
- ✓ Съществено присъствие на млади научни и преподавателски кадри в областта на научните изследвания;
- ✓ Осигуряване на обмен на информация на научни знания и разработване на национални и регионални научни програми;
- ✓ Повишаване на интелектуалния капацитет на нацията;
- ✓ Изграждане на основите на общество, базирано на знания;
- ✓ Повишаване конкурентноспособността на българската промишленост чрез внедряване на научни постижения, технологии и иновации;
- ✓ Насърчаване на провеждането на съвременни научни изследвания;
- ✓ Изграждане на стабилен фундамент за сътрудничество на науката и бизнеса, концентрация на ресурси и определяне на области от взаимен интерес;
- ✓ Изграждане на инструментариум за подкрепа на изследванията и иновациите в съответствие с макроикономическата рамка за развитие на технологиите в България;
- ✓ Създаване на специализирани фондове за стимулиране на научните изследвания и иновациите, прилагащи различни финансови схеми, в т.ч. револверен принцип, пилотни схеми за подпомагане на рискови проекти и т.н.;

Полза за обществото

- Съхранение и развитие на научния потенциал за създаване на ново научно поколение
- Ограничаване процеса на „изтичане“ на интелектуалния потенциал и подобряване на възрастовия профил на заетите в областта на науката и създаване на условия за циркулация на научен потенциал и знания
- Интензифициране на международното сътрудничество и интеграция между учените осигуряващи провеждането на модерни научни изследвания
- Създаване, съхранение, разпространение и прилагане на научните знания за

РАЗВИТИЕ НА НАСОЧЕНИ НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ В ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ

устойчивото развитие на икономиката и обществото

Постигането на тази оперативна цел министерството планира да реализира посредством следните 4 програми – “Оценка, развитие и съхранение на националния научен потенциал”, “Насърчаване развитието на научната дейност чрез програмно-конкурсно финансиране”, “Развитие на фундаменталните научни изследвания в хоризонтални научни институции” и “Интегриране на научните изследвания в образователните процеси в ДВУ”.

Показатели за полза/ефект:

- участие в международни научни програми и инициативи на учените
- увеличаване броя и обхвата на национални научни програми и конкурси
- включване в международни научни мрежи

Програма 15 “Оценка, развитие и съхранение на националния научен потенциал”

Програмата цели подпомагането и провеждането на съвременни научни изследвания чрез финансиране на научни програми и проекти на програмно конкурсен принцип, подпомагане, създаване, съхранение, разпространение и прилагане на научните знания, в полза на икономиката и устойчиво развитие на обществото; усъвършенстване на научния процес чрез подобряване на атестационните дейности, свързани с оценка на научния потенциал и израстване на научните кадри.

Дейностите по програмата са насочени към създаване на условия за финансиране на съвременни научни изследвания от държавата. Резултатът от тези изследвания е реализирането на нови научни постижения и използването им за повишаване конкурентноспособността на икономиката и качеството на живот. Обществените средства се насочват към стратегически важни научни области, определени в националната стратегия за научна дейност в страната. Програмата създава условия за участието на млади научни и преподавателски кадри в научни изследвания, интегрирани с учебния процес.

По Програма 15 “Оценка, развитие и съхранение на националния научен потенциал”, министерството предоставя следните продукти/услуги:

❖ **Разработване на национална политика за развитие на научната дейност и научния потенциал**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Анализ и оптимизиране на нормативната уредба, с оглед подобряване на икономическата и финансова среда за развитие на науката;
- Разработване и приемане Национална стратегия за научни изследвания;
- Подържане на регистър на научната дейност в България;
- Разработване и актуализиране на критерии за оценка на научните приноси;
- Даване на научни звания и съответните свидетелства за „доцент”, „професор”, „старши научен сътрудник” втора и първа степен;
- Даване на научни степени и съответните дипломи за „доктор” и „доктор на науките”;
- Утвърждаване и приравняване на научните степени, получени в чужбина към научните степени у нас;
- Пакет от целенасочени мерки, които ще влязат в общата рамка на Националния план за действие за увеличаване на инвестициите в науката.

❖ **Ограничаване процеса на изтичане на интелектуалния потенциал, в посока на стимулиране на циркулацията му и подобряване на възрастовия му профил**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

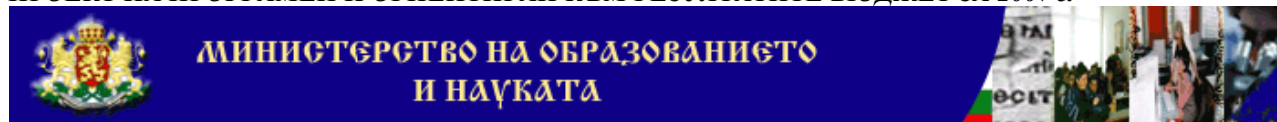
- Разработване на съвременна методология за организиране на конкурс “Млади учени” и конкурс „Млади таланти”;
- Реализация на конкурсите с последваща финансова подкрепа на грантова основа;
- Анализирание на научни резултати с оглед създаване на условия за реализиране на младите хора в науката;
- Осигуряване на награден фонд за класиралите се участници в конкурса „Млади таланти”;
- Популяризиране на резултатите от проведените конкурси;
- Създаване на рамка от стимули за привличане на младите хора в участието на научни изследвания.

❖ **Стимулиране развитието на повече учени и регламентиране на позицията postdoc**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Разработване на методика за организиране на конкурс за докторантски стипендии в Холандия;
- Процесиране на конкурсите и тяхната реализация;
- Анализирание на научни резултати с оглед създаване на условия за реализиране на младите хора в науката;
- Разпространение на резултатите от проведените конкурси;
- Разширяване на дейността чрез привличане на външни донори.

Основната цел на конкурса е подпомагане на научните изследвания, установяване на контакти със сродни научни организации в Кралство Холандия и придобиване на докторска степен на възраст до 35 години. Конкурсът се провежда съвместно с Министерството на образованието, културата и науката на Кралство Холандия.

Показателите за изпълнение:

- Брой стипендианти
- Придобити научни продукти
- Включване в нови научни мрежи
- Брой на ежегодно разглежданите от ВАК процедури за даване на научни степени и звания;
- Брой на участващите в процедурите;
- Брой на легализираните научни степени.

Министерството все още разработва количествените и качествените нива на показателите за изпълнение.

Разходи по Програма 15

№	Програма 15 "Оценка, развитие и съхранение на националния научен потенциал"	2006	2007
I.	Общо ведомствени разходи:	1 255, 4	1 477, 3
	Персонал	509, 7	564, 1
	Издръжка	745, 7	913, 2
	Капиталови разходи		
	Администрирани разходни параграфи		
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	2, 7	2, 4
	Членски внос НЦИД	2, 7	2, 4
	Общо разходи (I.+II.):	1 258, 0	1 479, 8
	Численост на щатния персонал	66	66
	Численост на извънщатния персонал		

Общият размер на разходите по програмата за 2007 г. е 1 479,8 хил. лв. и включват ведомствените разходи на ЦУ на МОН, Висшата атестационна комисия и НЦИД по предоставяните продукти/услуги.

През 2007 г. по програмата ще са ангажирани 66 експерта, от които 4 експерта от дирекция "Научни изследвания", 12 експерта от ВАК и 50 експерта от НЦИД.

Програма 16 "Насърчаване развитието на научната дейност чрез програмно-конкурсно финансиране"

Насърчаването на научни изследвания се реализира чрез финансиране на научни програми и проекти на конкурсен принцип - подпомагане създаването, съхранението, разпространението и прилагането на научни знания, целящи развитие на икономиката и обществото.

По Програма 16 “Насърчаване развитието на научната дейност чрез програмно-конкурсно финансиране”, министерството предоставя следните продукти/услуги:

❖ **Развитие на научната дейност в стратегически за страната области**

Националните научни програми играят ролята на специализирани приоритети в областта на науката, целящи повишаване на конкурентоспособност на българската икономика. Като такива те се приемат и от нашите европейски партньори. Утвърдени са като релевантни на Рамковите Европейските програми на научното и технологично развитие и са в съответствие с изискванията на Европейската комисия за реципрочност по отношение на участия от други страни.

С РМС 15/09.01.2003 г. Правителството одобри обхвата, задачите, приоритетите, действията и изпълнителите по дефинираните с него Национални научни програми (ННП): “Геномика”, “Информационно общество”, “Нанотехнологии и нови материали”, “Българското общество – част от Европа”, “Космос и космически изследвания”.

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Разработване на методика за организиране на конкурс за национални научни програми;
- Реализация на конкурсите;
- Анализирание на научни резултати, с оглед развитието на нови научни направления;
- Осигуряване на външен одит за степента на изпълнение на програмите;
- Разпространение на резултатите от проведените конкурси и разширение на обхвата им при необходимост;

❖ **Насърчаване на университетските изследвания**

Целта е да се стимулират научните изследвания във висшите училища чрез привличане на млади хора, които да участват съвместно с хабилитирани лица в осъществяването на научни изследвания, като в процеса на работа се създадат условия за доразвиване на техните оригинални виждания, подготовка и защита на дисертационен труд.

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

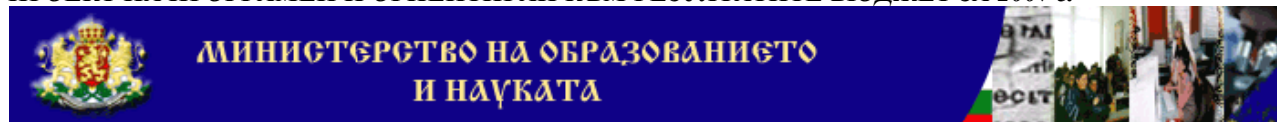
- Разработване на методика за организиране на конкурс “Насърчаване на университетските изследвания”;
- Реализация на конкурса;
- Анализирание на научни резултати, с оглед развитието на научните изследвания;
- Популяризиране на резултатите от проведения конкурс;

❖ **Насърчаване на фундаменталните научни изследвания**

Цели подпомагането на проекти с високо качество, насочени към решаване на важни проблеми за страната в областта на икономиката, обществените процеси и човешките ресурси, от разработването на които се очаква значим научен ефект и подпомагане издаването на български научни списания във всички области на науката.

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Разработване на методика за организиране на Регулярна конкурсна сесия за финансиране на разработки на научни изследователски проекти и конкурс “Българска научна периодика”;
- Реализация на конкурса;

- Анализиране на научни резултати и определяне на последващи приоритетни направления;
- Разпространение на резултатите и създаване на условия за последваща реализация;
- ❖ **Подкрепа участието на национални екипи в крупни международни научни програми и организации**
Дейности за предоставяне на продукта/услугата
 - Подготовка на Конкурс “Антарктически изследвания”;
 - Реализация на двустранната научна програма „Рила” с Министерството на младежта, образованието и изследванията на Франция
 - Реализация на двустранна научна програма за изпълнението на съвместни проекти с Република Германия;
 - Разработване на методика, организиране и провеждане на конкурс по програма за Средносрочно прогнозиране на научната дейност (Форсайт);
 - Обновяване и доразвиване на Националната контактна мрежа (НКМ) и мрежата от национални представители в програмните комитети за подпомагане на българските учени за активното участие в рамковите програми и инициативи на Европейската общност;
 - Реализация на многонационални проекти, изпълнявани със Съвместния изследователски център на ЕС – JRC на ЕС;
 - Реализация на многонационални научни програми към програма КОСТ;
 - Реализация на многонационални научни програми с подкрепата на Европейската научна фондация;
 - Участие в ЦЕРН – Европейска организация за ядрени изследвания.

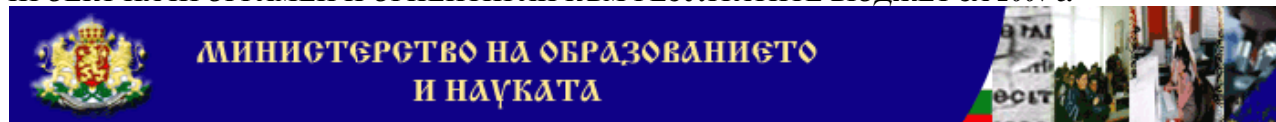
Показателите за изпълнение:

- Реализирани нови научни продукти
- Стартирали нови докторски позиции, реализирани по двустранните програми
- Изграждане на динамични научни звена по реализация на двустранните програми

Министерството все още разработва количествените и качествените нива на показателите за изпълнение.

Разходите по Програма 16

№	Програма 16 “Насърчаване развитието на научната дейност чрез програмно-конкурсно финансиране”	2006	2007
I.	Общо ведомствени разходи:	5 960,2	13 763, 6
	Персонал	98, 4	109, 3
	Издръжка	5 861, 8	13 654, 3
	Капиталови разходи	0	0
	Администрирани разходни параграфи		
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	2 396, 7	2 394, 8
	Членски внос ЦЕРН	2 331,9	2 332,8
	Членски внос ФУЛБРАЙТ	64,8	62,0
	Общо разходи (I.+II.):	8 356, 9	16 158, 4

	Численост на щатния персонал	11	11
	Численост на извънщатния персонал		

През 2007 г. по програмата ще са ангажирани 11 експерта от дирекция “Научни изследвания”.

Програма 17 “Развитие на фундаменталните научни изследвания в хоризонтални научни институции”

По Програма 17 “Развитие на фундаменталните научни изследвания в хоризонтални научни институции” са представени продуктите/услугите предоставяни от БАН:

❖ Научни изследвания

- В областта на националните ценности и идентичност – история, български език и литература, култура и изкуства;
- В областта на естествените науки – математика, информатика, химия, физика, биология и др.;
- В областта на технически науки;
- В областта на обществени науки;

❖ Научно обслужване на държавата и обществото

- В областта на хидрометеорология;
- В областта на сеизмология и геофизика;
- В областта на комуникации и информационното общество;
- В областта на археология;
- Събиране и съхранение на радиоактивни отпадъци;
- Преустройство и частично извеждане от експлоатация на изследователския реактор ИРТ – 2000;

Разходите по Програма 17

№	Програма 17 “ Развитие на фундаменталните научни изследвания в хоризонтални научни институции”	2006	2007
	<i>Администрирани разходни параграфи</i>		
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	0	0
III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети, фондови е сметки	85 240,6	91 098,4
	I. БАН	85 240,6	91 098,4
	Общо администрирани разходи (II.+III.):	85 240,6	91 098,4

Програма 18 “Интегриране на научните изследвания в образователните процеси в ДВУ”

По Програма 18 “Интегриране на научните изследвания в образователните процеси в ДВУ”, министерството предоставя следните продукти/услуги:

❖ **Изграждане на институционални динамични звена за съвременни научни изследвания в стратегически за икономиката области**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Стимулиране дейността на центровете да съвременни научни изследвания в стратегически за икономиката дейности;
- Анализ на дейността им с цел последващото им развитие в стратегически за страната области

❖ **Създаване на конкурентни научни продукти и ефективна пазарна реализация (оздравяване на връзката наука - индустрия)**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Организиране на съвместен конкурс на базата на споделено финансиране със заинтересовани ведомства
- Разработване на методика за организиране на конкурса
- Реализация на конкурса
- Анализиране на научни резултати, с оглед разширяване на конкурса във важни за страната области

❖ **Подобряване на изследователската инфраструктура**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Организиране на конкурс „Научна инфраструктура” съвместно с бенефициента
- Разработване на методика
- Реализация на конкурса

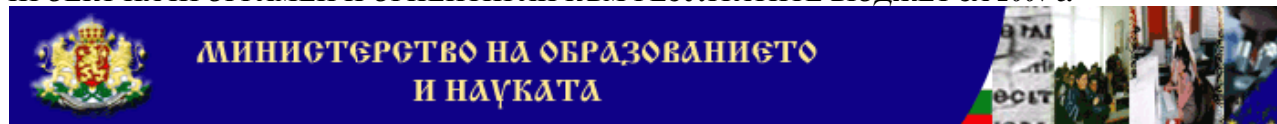
Целта на този продукт/услуга е осигуряване на съвременна инфраструктура за провеждане на актуални научни изследвания.

❖ **Изследвания, подкрепящи развитието на художествените и творчески умения - ДВУ**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Създаване на методология и реализация на конкурс за стимулиране на научните изследвания във ДВУ

Министерството все още разработва количествените и качествените нива на показателите за изпълнение.

Разходи по Програма 18

№	Програма 18 “Интегриране на научните изследвания в образователните процеси в ДВУ”	2006	2007
I.	Общо ведомствени разходи:	2 429, 1	2 769, 7
	Персонал	71, 6	79, 5
	Издръжка	2 357, 7	2 690, 2
	Капиталови разходи	0	0
	Администрирани разходни параграфи		
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	0,0	0,0
III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети, фондови е сметки	6 361,7	6 361,7
	I. ДВУ	6 361,7	6 361,7
	Общо администрирани разходи (II.+III.):	6 361,7	6 361,7
	Общо разходи (I.+II.):	2 429, 1	2 769, 7
	Общо разходи (I.+II.+III.):	8 790,8	9 131,4
	Численост на щатния персонал	8	8
	Численост на извънщатния персонал		

През 2007 г. по програмата ще са ангажирани 8 експерта от дирекция “Научни изследвания.

Други програми

Някои от дейностите в отговорностите на МОН не могат да бъдат представени в контекста на идентифицираните стратегически цели. Ето защо, МОН въвежда “област на политиката” с наименование “Други програми”, в която се отнасят всички програми (и по този начин съответните дейности/проекти), чиито принос за постигането на формулираните по-горе стратегически цели на ПРБК не може да бъде идентифициран, но които са му възложени посредством законодателството.

Програма 19 “Колекциониране, консервиране и дълготрайно съхранение на микробиологични образци”

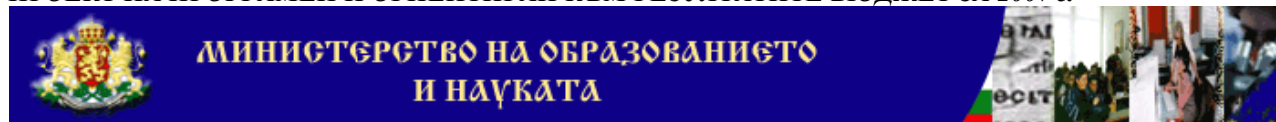
Националната банка за промишлени микроорганизми и клетъчни култури (НБПМКК) води политика за акредитиране, приемане и равноправно членство в Мрежата на Европейските биологични ресурсни центрове (EBRCN) и за запазване на статута на Международен депозиториум за микробиологични образци по “Будапещенски договор за признаване на депозитите на микроорганизми за целите на патентните процедури” към Световната организация за интелектуално свойство (WIPO).

Бюджетната програма на НБПМКК цели постигане на минимално необходимите задължителни показатели за работа с вируси и микроорганизми, както и предоставянето на услуги, свързани с приемането, дългосрочното съхранение и отпускането на микробиологични образци. Необходимо е повишаване качеството на предлаганите услуги, с оглед покриване на международните изисквания за патентна защита на интелектуалната и индустриална собственост в областта на биотехнологиите, предоставяне на сертифицирани тест-микроорганизми за нуждите на контролните органи и др., полезни в науката, образованието, медицината, промишлеността, тяхното паспортизиране, консервиране и запазване за период не по-малък от 30 години, отпускането им на заинтересованите институции – потребители, както и обезпечаване на пълно информационно обслужване с данни от над 200 чуждестранни микробни колекции.

НБПМКК в средносрочен план цели:

- ✓ Повишаване и достигане на стандартите за качество в работата по колекционирането в съответствие с международните изисквания към Центровете за биологично разнообразие (ЦБР);
- ✓ Въвеждане на допълнителни процедури за определяне на таксономични показатели на съхраняваните образци;
- ✓ Създаване на условия за работа в съответствие с действащата нормативна уредба за работа с биологични материали;
- ✓ Акредитиране на НБПМКК.

Приемането, съхранението, контрола по качеството и отпускането на микробиологичните образци е единен комплекс от услуги. Основните дейности са свързани с поддържането на колекцията от над 8 000 образци, от които 8 % ежегодно се проверяват и възстановяват. Провеждат се и изследвания по запазването на тяхната автентичност. Годишно за съхранение се приемат нови 40 щама от страната и 15 от чужбина, а на потребители се

отпускат около 200 образци. Всички щамове имат досиета на хартиен и технически носител и са описани в Каталог. Последният се разпространява чрез Интернет. Разработват се процедури и научно-приложни задачи, които целят повишаване на качеството на работата по колекционирането.

❖ Приемане, съхранение и контрола по качеството и отпускането на микробиологичните образци

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Приемане на образци на депозит – образците стават собственост на държавата и НБПМКК свободно може да ги предоставя на трети лица
- Приемане на образци на отговорно пазене (в течен азот)
- Съхраняване на микробиологични образци;
- Проверяване и възстановяване на микробиологични образци;
- Предоставяне на микробиологични образци от наличния фонд
- Внос и износ на микробиологични образци от и за чужбина
- Информационни услуги за наличие на микробиологични образци в наши и чужди колекции, справки за условия на култивиране

Показатели за изпълнение:

- Брой образци приети на депозит;
- Брой образци приети на отговорно пазене;
- Брой внесени микробиологични образци от чужбина;
- Брой изнесени микробиологични образци за чужбина.
- Брой на проверяваните и съхранявани микробиологични образци;
- Биологични качества и продължителност на съхранението;

НБПМКК все още разработва количествените и качествените нива на показателите за изпълнение.

Други институции, допринасящи за предоставянето на продукта/услугата.

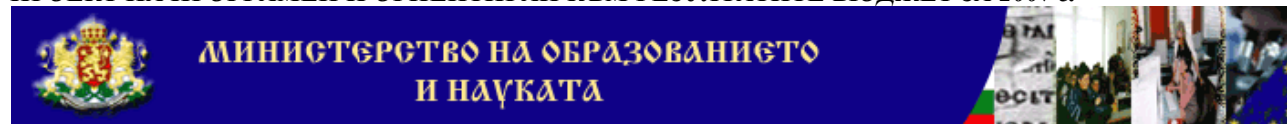
Научни и учебни звена, които изписват нови микробиологични образци от чужди колекции или депозират собствени изолати.

Информация за наличността и качеството на данните

НБПМКК има богат опит в правилното събиране, картотекиране и каталогизиране на данните, както и за проверка на тяхната достоверност. Спазват се международните изисквания и базите данни се съхраняват на хартиен и технически носител (дублирано на различни места). Основният начин на събиране на информацията е от депозиторите, а проверка на данните – от бази данни на чужди колекции чрез Интернет.

Разходи по Програма 19

№	Програма 19 “Колекциониране, консервиране и дълготрайно съхранение на микробиологични образци”	2006	2007
I.	Общо ведомствени разходи:	290, 4	294, 3
	Персонал	240, 8	244, 3
	Издръжка	49, 5	50, 0

	Капиталови разходи		
	Администрирани разходни параграфи		
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	0,0	0,0
	Общо разходи (I.+II.):	290, 4	294, 3
	Численост на щатния персонал	36	32
	Численост на извънщатния персонал		

През 2007 г. по програмата ще са ангажирани 32 експерта от НБПМКК.

Програма 20 “Администрация”

В програмата са включени дейностите, които подпомагат изпълнението на 19-те програми за постигането на стратегическите цели на МОН. Тъй като дейностите отнесени в програмата са междинни, т.е. обслужват предоставянето на продуктите/услугите, формиращи програмите във всички области на политиките, разходите за тях са изведени в самостоятелна програма 20. Числеността на щатния персонал по програма Администрация е 341. От тях 153 са служители на Централно управление на МОН, 159 на РИО, 11 на Центъра за контрол и оценка на качеството в средното образование и 18 на ЗОУФОС на МОН.

Дейности за програмата

- участие в разработването на проекти на нормативни актове;
- процесуално представителство на министерството пред съдилищата;
- изготвяне проекти на договори и становища по законосъобразността на договори;
- изпълнение на дейностите по разработване на проектите на годишния бюджет на министерството и бюджетите на ВРБК;
- даване на методически указания на ВРБК относно изготвянето на отчетите за касово изпълнение на бюджета;
- отчитане изпълнението на бюджета;
- осъществяване на контрол на извършените плащания и анализ по видове разходи;
- счетоводно отчитане, изготвя ежемесечни и годишни оборотни ведомости, подготовка на годишния баланс, счетоводно и касово обслужване на структурните звена;
- анализ на потребностите и планиране обучението на персонала;
- деловодно обслужване и архивиране на приключените преписки;
- програмно и техническо осигуряване на компютърната техника;
- ведомствена охрана и пропускателен режим;
- материално-техническо снабдяване;
- административно обслужване на юридически и физически лица;
- протоколната дейност на министерството.

Разходи по Програма 20 “Администрация”

№	Програма 20 “Администрация”	2006	2007
I.	Общо ведомствени разходи:	5 784, 0	6 131, 4
	Персонал	2 506, 0	3 054, 2
	Издръжка	3 216, 5	3 077, 1
	Капиталови разходи		
	Администрирани разходни параграфи		
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	0,0	0,0
	Общо разходи (I.+II.):	5 784, 0	6 131, 4
	Численост на щатния персонал	308	341
	Численост на извънщатния персонал		